

สภาพทั่วไป

1. ความเป็นมา

พะเยา เดิมชื่อว่า “พยาว” หรือ “ภูกามยาว” เป็นเมืองเก่าแกในแคว้นล้านนา ตั้งอยู่เชิงเขาชมพูหรือดอยต่วน ใกล้แม่น้ำสายตาหรือแม่น้ำอิง ตั้งขึ้นพุทธศตวรรษที่ 16 ประมาณปี พ.ศ.1638 โดยพ่อขุนจอมธรรม กษัตริย์แห่งราชวงศ์ลัวะจักราช และเจริญรุ่งเรืองพร้อมกับกรุงสุโขทัย ในพุทธศตวรรษที่ 18 สมัยพ่อขุนงำเมืองเป็นกษัตริย์เมืองพะเยามีความเจริญมาก มีฐานะเป็นเมืองเอก เรียกว่า “อาณาจักรพยาว” ต่อมาพะเยาถูกยึดครองและตกเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรล้านนาของราชวงศ์เม็งราย (พ.ศ. 1877 – 1879)

ในช่วงพุทธศตวรรษที่ 21 พระเจ้าติโลกราช กษัตริย์แห่งอาณาจักรล้านนา โปรดให้พระยาอุทิศฐิระ อดีตเจ้าเมืองสองแคว ผู้มีเชื้อพระวงศ์สุโขทัย ให้มาเป็นเจ้าครองเมือง เมืองพะเยามีความเจริญรุ่งเรืองสูงสุดทางศิลปและวิทยาการ จากนั้นค่อย ๆ เสื่อมลง ในปี พ.ศ. 2101 พม้ายึดครองอาณาจักรล้านนาและปกครองล้านนาอยู่ 200 ปี จวบจนปี พ.ศ. 2317 สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรียึดเมืองเชียงใหม่สำเร็จ และโปรดให้พระเจ้ากาวิละครองเมืองลำปาง และยึดครองล้านนาบางส่วนรวมทั้งเมืองพะเยาคืนมาได้

ปี พ.ศ. 2330 ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกฯ ปฐมกษัตริย์แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ พม่ายกทัพมารุกรานหัวเมืองฝ่ายเหนือรวมทั้งเมืองพะเยา ประชาชนต้องอพยพไปอยู่เมืองลำปาง ทำให้เมืองพะเยาร้างไปเป็นเวลานานถึง 50 ปี

ปี พ.ศ. 2386 ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ 3 ทรงโปรดให้เจ้าหลวงวงศ์ นำชาวเมืองพะเยามาจากเมืองลำปาง แล้วฟื้นฟูเมืองพะเยาขึ้นมาใหม่ ให้เมืองพะเยาเป็นเมืองขึ้นของเมืองลำปาง จากนั้น เมืองพะเยามีเจ้าผู้ครองเมืองต่อมาอีกหลายองค์ เจ้าผู้ครองเมืององค์สุดท้ายคือ พระยาประเทศอุดรทิศ (เจ้าหนานไชยวงศ์ ศีตีสาร)

ปี พ.ศ. 2437 - 2449 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ 5 โปรดให้ปฏิรูปการปกครองจากแบบเดิม เป็นการปกครองแบบ “มณฑลเทศาภิบาล” เมืองพะเยา ถูกผนวกเข้าเป็นส่วนหนึ่งของมณฑลลาวเฉียง (ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นมณฑลพายัพ) และยุบให้มีฐานะเป็น “อำเภอเมืองพะเยา” แล้วให้เจ้าอุปราชมหาชัย ศีตีสาร รักษาการในตำแหน่งเจ้าเมืองพะเยา และในปี พ.ศ. 2457 มีการเปลี่ยนระบบการปกครองใหม่ ทำให้เมืองพะเยาเป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดเชียงราย

วันที่ 28 สิงหาคม 2520 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้ง “จังหวัดพะเยา” ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งจังหวัดพะเยา ให้ไว้ ณ วันที่ 20 กรกฎาคม 2520 โดยจังหวัดพะเยาประกอบด้วยอำเภอ 7 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองพะเยา อำเภอจุน อำเภอเชียงคำ อำเภอเชียงม่วน อำเภอดอกคำใต้ อำเภอปง และอำเภอแม่ใจ และมีนายสัญญา ปาลวัฒน์วิไชย เป็นผู้ว่าราชการจังหวัดพะเยาคนแรกคนแรก

2. ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดพะเยา เป็นจังหวัดชายแดนตั้งอยู่ทางภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย อยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 18 องศา 44 ลิปดา เหนือ ถึง 19 องศา 44 ลิปดา เหนือ และเส้นแวงที่ 99 องศา 40 ลิปดา ตะวันออก ถึง 100 องศา 40 ลิปดา ตะวันออก อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครคิดตามระยะทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 (ถนนพหลโยธิน) ประมาณ 735 กม.

อาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ได้แก่

ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอพาน อำเภอป่าแดด และอำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภองาว จังหวัดลำปาง และอำเภอสอง จังหวัดแพร่

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอสองแคว อำเภอท่าวังผา อำเภอเมืองน่าน อำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน

ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภองาว อำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง

จังหวัดพะเยามีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่

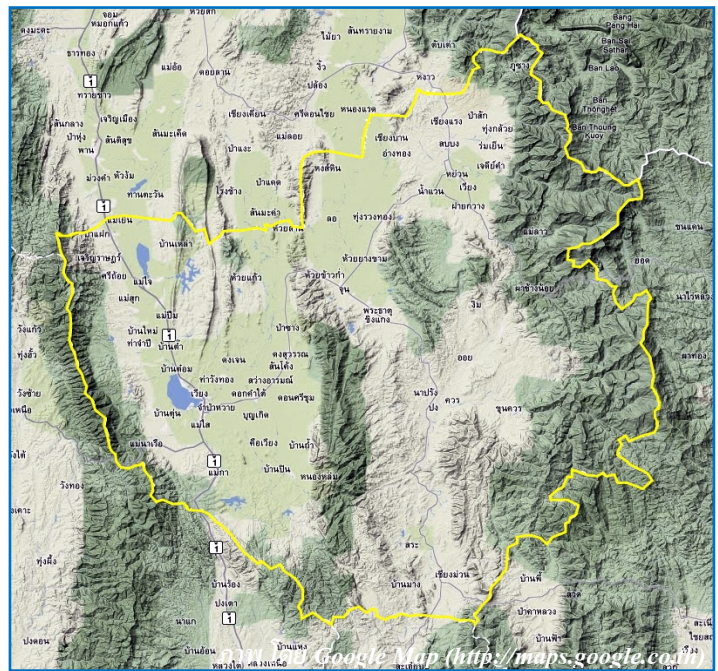
ทิศตะวันออก ติดต่อกับแขวงไชยะบูลี สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ระยะทางเขตแดน 44 กม.

3. ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปล้อมรอบไปด้วยเทือกเขา ทั้งด้านตะวันออก ด้านตะวันตก ด้านใต้ และ

ตอนกลางของจังหวัด เทือกเขาเหล่านี้จะทอดตัวเป็นแนวยาวจากเหนือลงใต้ มีที่ราบเหมาะแก่การเพาะปลูกอยู่สองข้างเทือกเขาและระหว่าง ลำน้ำ มีเนื้อที่ภูเขาสูงและสูงมากที่สุด ประมาณร้อยละ 47 ของพื้นที่จังหวัด มีพื้นที่เนินเขาพสมที่ราบ ประมาณร้อยละ 35 และมีที่ราบลุ่มน้อยที่สุด ประมาณร้อยละ 18 ระดับความสูงของพื้นที่จังหวัดพะเยา มีความสูงระหว่าง 300 - 1,550 ม. จากระดับน้ำทะเลปานกลาง

เทือกเขาที่สำคัญของจังหวัดพะเยา ได้แก่ เทือกเขาดอยภูลังกา ดอยสันปันน้ำ ดอยแม่สูก ดอยขุนแม่ฝาด ดอยขุนแม่ต๋า และดอยขุนแม่ต้อม แม่น้ำสำคัญที่ไหลผ่านจังหวัดพะเยา มี 3 สาย คือ แม่น้ำอิง แม่น้ำลาว และแม่น้ำยม

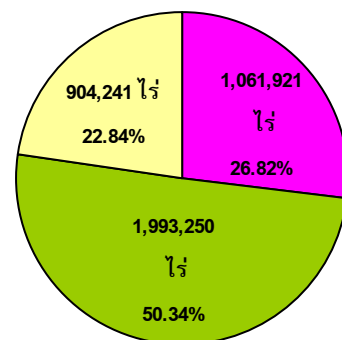
4. ขนาดพื้นที่และการใช้ประโยชน์ที่ดิน

จังหวัดพะเยา มีพื้นที่ 6,335.06 ตร.กม. หรือ 3,959,412 ไร่

ในปี พ.ศ. 2550 พื้นที่จังหวัดพะเยา เป็นเนื้อที่ป่าไม้ 3,189.2 ตร.กม. หรือ 1,993,250 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 50.34 ของพื้นที่ทั้งหมด เป็นเนื้อที่ถือครองทางการเกษตร 1,699.07 ตร.กม. หรือ 1,061,921 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 26.82 ของพื้นที่ทั้งหมด และเป็นเนื้อที่นอกการเกษตร 1,446.79 ตร.กม. หรือ 904,241 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 22.84 ของพื้นที่ทั้งหมด

แผนภูมิที่ 1 แสดงอัตราส่วนการใช้ประโยชน์ที่ดิน

จังหวัดพะเยา ปี พ.ศ. 2550

■ เนื้อที่ถือครองการเกษตร ■ เนื้อที่ป่าไม้

■ เนื้อที่นอกการเกษตร

ที่มา : รายงานสถิติจังหวัด พ.ศ. 2553

สำนักงานสถิติจังหวัดพะเยา

5. ทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรป่าไม้

ในปี พ.ศ. 2551 พื้นที่จังหวัดพะเยาส่วนที่มีสภาพเป็น พื้นที่ป่า คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 53.36 ของพื้นที่ทั้งหมด โดยมีเนื้อที่ 3,259.32 ตร.กม. ถือเป็นจังหวัดที่มีสัดส่วนของเนื้อที่ป่าต่อพื้นที่จังหวัด ในลำดับที่ 3 ของกลุ่มลุ่มน้ำหลักในพื้นที่สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค ที่ 2 ลำปาง โดยประเภทของป่าที่พบ ส่วนใหญ่เป็นป่าดิบเขา คิดเป็นร้อยละ 75.18 และป่าเบญจพรรณ ร้อยละ 23.32 ส่วนป่าเสื่อมโทรมป่าแดงและ/หรือป่าโคก และ/หรือป่าแพะ เสื่อมโทรม สวนป่าผสม สวนป่า ป่าไผ่ พบประปรายในพื้นที่ โดยรวม ร้อยละ 2.77

ทรัพยากรน้ำ

จังหวัดพะเยาตั้งอยู่ในลุ่มน้ำอิง ซึ่งเป็นสาขาของแม่น้ำโขงในลุ่มน้ำโขงตอนกลาง โดยครอบคลุมพื้นที่ลุ่มน้ำ 7,388 ตร.กม. มีปริมาณน้ำท่าตามธรรมชาติ 2,247 ล้าน ลบ.ม. และบางส่วนของพื้นที่อยู่ใน ลุ่มน้ำยมตอนบนที่มีแม่น้ำควม แม่น้ำจิม และแม่น้ำตอนบนไหลผ่าน

สำหรับแหล่งใต้ดินหรือน้ำบาดาลในพื้นที่จังหวัดพะเยา บริเวณแอ่งเชียงราย-พะเยา-แม่สาย มีสภาพทางธรณีวิทยา ประกอบด้วยชั้นน้ำ 3 ชั้น ได้แก่ ชั้นบาดาลในตะกอนน้ำพายุคปัจจุบัน ตะกอนน้ำพายุเก่า ตะกอนลานตะพักน้ำระดับสูง

แหล่งน้ำผิวดินที่สำคัญ ได้แก่

1. กว๊านพะเยา มีเนื้อที่ประมาณ 12,831 ไร่ หรือประมาณ 20.53 ตร.กม. ปัจจุบันสามารถเก็บกักน้ำได้ 33.84 ล้านลบ.ม. ซึ่งสามารถช่วยเหลือพื้นที่การเกษตรท้ายกว๊านพะเยา ในฤดูฝนได้ 300,000 ไร่ และในฤดูแล้ง 13,000 ไร่
2. หนองเล็งทราย เป็นแหล่งน้ำที่เป็นต้นน้ำของลำน้ำอิง ตั้งอยู่ในเขตอำเภอแม่ใจ มีเนื้อที่ประมาณ 5,563 ไร่ และปัจจุบันสามารถกักเก็บน้ำได้ 4 ล้าน ลบ.ม.
3. แม่น้ำอิง มีต้นกำเนิดมาจากดอยหลวง อยู่ทางทิศตะวันตกของอำเภอแม่ใจ ลำน้ำหนึ่ง ไหลไปรวมกันที่หนองเล็งทรายทำให้เกิดเป็นแหล่งน้ำอิง แล้วไหลลงสู่กว๊านพะเยา และไหลลงสู่ลำน้ำโขงที่อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย มีความยาวรวมทั้งสิ้น 240 กม. และมีความยาวของลำน้ำที่อยู่ในพื้นที่จังหวัดพะเยา 154 กม.
4. แม่น้ำยม มีต้นกำเนิดจากดอยขุนยวมในห้วยเขย่งน้ำในเขตอำเภอบง แล้วไหลผ่านอำเภอเชียงม่วน ผ่านอำเภอสอง จังหวัดแพร่ ไหลมาบรรจบกันที่แม่น้ำน่าน อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ ช่วงที่ผ่านมาจังหวัดพะเยามีระยะสั้น ซึ่งเป็นต้นน้ำ และมีความยาวรวมทั้งสิ้น 770 กม.

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดพะเยา

การปกครอง

6. การปกครอง

จังหวัดพะเยา ประกอบด้วย อำเภอ 9 อำเภอ คือ เมืองพะเยา แม่ใจ เชียงคำ ดอกคำใต้ ปง จุน เชียงม่วน ภูซาง และภูกามยาว แบ่งเป็น 68 ตำบล 779 หมู่บ้าน/39 ชุมชน (อยู่ในเขตเทศบาลเมืองพะเยา จำนวน 13 ชุมชน และเทศบาลเมืองดอกคำใต้ 26 ชุมชน)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดพะเยา ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลเมือง 2 แห่ง เทศบาลตำบล 30 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 39 แห่ง

ตารางที่ 1 แสดงเขตการปกครองของจังหวัดพะเยา

ที่	จังหวัด/อำเภอ	พื้นที่ (ตร.กม.)	จำนวน ตำบล	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวน เทศบาล ตำบล	จำนวน เทศบาล ตำบล	จำนวน อบต.
	จังหวัดพะเยา	6,335.06	68	779	2	30	39
1	อำเภอเมืองพะเยา	842.08	15	172	1	9	4
2	อำเภอดอกคำใต้	823.29	12	99	1	3	7
3	อำเภอจุน	571.23	7	86	-	4	3
4	อำเภอเชียงคำ	707.35	10	134	-	3	8
5	อำเภอเชียงม่วน	722.86	3	34	-	1	2
6	อำเภอปง	1,783.45	7	88	-	3	6
7	อำเภอแม่ใจ	300.76	6	66	-	5	2
8	อำเภอภูซาง	370.20	5	59	-	1	4
9	อำเภอภูกามยาว	213.83	3	41	-	1	3

ที่มา : 1) สำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง ณ วันที่ 30 พฤศจิกายน 2554
2) ที่ทำการปกครองจังหวัดพะเยา
3) สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดพะเยา

7.ประชากร

จังหวัดพะเยา ณ เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2554 มีประชากรทั้งสิ้น 486,589 คน เป็นชาย 238,413 คน หญิง 248,176 คน มีจำนวนบ้านทั้งสิ้น 173,391 หลัง ความหนาแน่นโดยเฉลี่ยประมาณ 76.80 คน/ตร.กม.

จังหวัดพะเยามีประชาชนอาศัยอยู่ตามบริเวณเทือกเขาสูง จำนวน 5 เผ่า ได้แก่ เผ่าเย้า แม่ว่ ถิ่น ลีซอ อาข่า และชนกลุ่มน้อย จำนวน 2 กลุ่ม ได้แก่ ไทลื้อ ลาว โดยกระจายอยู่ตามอำเภอต่างๆเช่น เชียงคำ แม่ใจ เมืองพะเยา ดอกคำใต้ เชียงม่วน ปง และภูซาง มีจำนวนประชากร 19,688 คน 4,627 ครัวเรือน

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดพะเยา ณ เดือนพฤศจิกายน 2554
ศูนย์พัฒนาสังคม หน่วยที่ 31 จังหวัดพะเยา ณ เดือนมีนาคม 2554

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนประชากรของจังหวัดพะเยา จำแนกตามสำนักทะเบียน

ที่	จังหวัด/อำเภอ/อปท.	ชาย	หญิง	รวม	จำนวนครัวเรือน (บ้าน)
	จังหวัดพะเยา	238,413	248,176	486,598	173,391
1	อำเภอเมืองพะเยา	61,268	66,921	128,189	48,511
	เมืองพะเยา	22,464	23,217	45,681	15,984
	ทต.บ้านต๋อม	5,892	6,495	12,387	6,227
	ทต.แม่กา	8,741	12,117	20,858	5,159
	ทต.แม่ปืม	4,500	4,679	9,239	3,018
	ทต.บ้านต้า	3,578	3,719	7,297	2,736
	ทต.ท่าวังทอง	7,628	7,220	14,848	7,822
	ทม.เมืองพะเยา	8,405	9,474	17,879	7,565
2	อำเภอจุน	24,586	26,110	50,696	18,233
	จุน	9,361	9,894	19,255	6,434
	ทต.จุน	3,077	3,311	6,388	2,346
	ทต.เวียงลอ	3,420	3,578	6,998	2,451
	ทต.หงษ์หิน	4,584	4,832	9,416	3,403
	ทต.ห้วยช้างก่ำ	4,144	4,495	8,639	3,599
3	อำเภอเชียงคำ	38,287	38,539	76,826	27,441
	เชียงคำ	27,828	27,301	55,129	18,483
	ทต.เชียงคำ	4,334	4,458	8,792	3,456
	ทต.ฝายกวาง	2,817	2,946	5,763	2,073
	ทต.บ้านทราย	3,308	3,834	7,142	3,429
4	อำเภอเชียงม่วน	9,630	9,511	19,141	7,070
	เชียงม่วน	5,029	5,015	10,044	3,580
	ทต.เชียงม่วน	4,601	4,496	9,097	3,490
5	อำเภอดอกคำใต้	34,701	36,371	71,072	24,300
	ดอกคำใต้	19,620	20,284	39,904	13,468
	ทม.ดอกคำใต้	4,324	4,733	9,057	2,986
	ทต.ห้วยลาน	6,441	7,225	13,666	5,071
	ทต.บ้านถ้ำ	4,316	4,129	8,445	2,775

ที่	จังหวัด/อำเภอ/อปท.	ชาย	หญิง	รวม	จำนวนครัวเรือน (บ้าน)
6	อำเภอปง	26,594	26,220	52,814	15,939
	ปง	19,899	19,402	39,301	11,079
	ทต.ปง	3,020	3,228	6,248	2,544
	ทต.จิม	3,675	3,590	7,265	2,316
7	อำเภอแม่ใจ	17,038	17,586	34,624	13,172
	แม่ใจ	10,434	10,807	21,241	8,547
	ทต.แม่ใจ	3,947	3,989	7,936	2,678
	ทต.บ้านเหล่า	2,657	2,790	5,447	1,947
8	อำเภอภูซาง	15,852	15,756	31,608	10,937
	ภูซาง	12,237	12,026	24,263	8,139
	ทต.สบง	3,615	3,730	7,345	2,798
9	อำเภอภูกามยาว	10,457	11,162	21,619	7,788
	ภูกามยาว	6,283	6,667	12,950	4,520
	ทต.ดงเจน	4,174	4,495	8,669	3,268

ที่มา : รายงานสถิติจำนวนประชากรจังหวัดพะเยา จำแนกตามสำนักทะเบียน ณ เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2554
ที่ทำการปกครองจังหวัดพะเยา

สภาพเศรษฐกิจ

8. ด้านแรงงานอาชีพ

โครงสร้างของกำลังแรงงาน

สถานการณ์ด้านแรงงานของจังหวัดพะเยา ไตรมาส 3 ปี2554 (กรกฎาคม – กันยายน 2554)
มีรายละเอียดดังนี้

จังหวัดพะเยา มีประชากรจำนวนทั้งสิ้น 485,870 คน เป็นชาย 238,209 คน เป็นหญิง 247,661 คน ประชากรที่มีอายุ15 ปี ขึ้นไปมีจำนวน 446,030 คน เป็นชาย 221,182 คน เป็นหญิง 224,848คนแยกเป็นผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงานรวม 305,830 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 68.57 ของจำนวนประชากรที่มีอายุ15 ปีขึ้นไป เป็นผู้มีงานทำ 303,622 คน คิดเป็นร้อยละ 99.28 ของกำลังแรงงานรวม เป็นเพศชาย 166,235 คน เพศหญิง 137,387 คน ผู้ว่างงาน 308 คน คิดเป็นร้อยละ 0.1 ของกำลังแรงงานรวม และเป็นแรงงานที่รอฤดูกาลจำนวน 1,900 คน คิดเป็นร้อยละ 0.62 ของกำลังแรงงานรวม

การมีงานทำ เมื่อพิจารณาแยกตามประเภทอุตสาหกรรม จำนวนผู้มีงานทำในจังหวัดพะเยา จำนวน 303,622 คน พบว่าส่วนใหญ่เป็นผู้ทำงานอยู่ในสาขาหลัก ๆ จำนวน 3 สาขา ได้แก่เกษตรกรรม ล่าสัตว์ ป่าไม้ ซึ่งมีอยู่ถึง 134,578 คน หรือร้อยละ 44.32 ของผู้มีงานทำทั้งหมด รองลงมาคือผู้ทำงานในสาขาการขนส่ง ขยายปลีก จำนวน 46,541 คน หรือร้อยละ 15.33 และผู้ทำงาน สาขาการผลิต จำนวน 33,473 คน คิดเป็นร้อยละ 11.02 ที่เหลืออีกจำนวน 29.33 กระจายทำงานในสาขาต่าง ๆ อาทิเช่น สาขาการก่อสร้าง, การบริหารราชการฯ, โรงแรม และภัตตาคาร, การศึกษา, งานด้านสุขภาพ, การบริการชุมชน, กิจการทางการเงิน, ข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร, ลูกจ้างในครัวเรือน, กิจกรรมทางวิชาชีพและเทคนิค, การขนส่ง, การจัดหา น้ำ บำบัดน้ำเสีย, ด้านอสังหาริมทรัพย์, การไฟฟ้า ก๊าซ ประปา, ศิลปะ ความบันเทิง นันทนาการ, การบริหารและสนับสนุน, การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน

ด้านตลาดแรงงานจังหวัดพะเยา

1. ความต้องการแรงงาน (ตำแหน่งงานว่าง)

เดือนกรกฎาคม - กันยายน 2554 นายจ้างแจ้งความต้องการแรงงาน จำนวน 851 อัตราเป็นเพศชาย 208 อัตรา เพศหญิง 109 อัตรา ไม่ระบุเพศ 534 อัตรา

- อาชีพที่นายจ้าง/สถานประกอบการต้องการมากที่สุด คือ ตำแหน่งอาชีพงานพื้นฐาน(แรงงานในด้านการผลิต) จำนวน 190 อัตรา รองลงมาเป็นพนักงานบริการ พนักงานขาย จำนวน 162 อัตรา และตำแหน่งเสมียน เจ้าหน้าที่จำนวน 136 อัตรา คิดเป็นร้อยละ 22.33 19.04 และ 15.98 ตามลำดับ

- วุฒิการศึกษาที่นายจ้าง/สถานประกอบการมีความต้องการมากที่สุด คือ วุฒิ ปวส. จำนวน 189 อัตรารองลงมาเป็นวุฒิปริญญาตรี จำนวน 186 อัตรา และวุฒิมัธยมศึกษา จำนวน 172 อัตรา คิดเป็นร้อยละ 22.21 21.86 และ 20.21 ตามลำดับ

- ช่วงอายุที่นายจ้าง/สถานประกอบการมีความต้องการมากที่สุด คือ ช่วงอายุ18-24 ปี จำนวน 395 อัตรา รองลงมาเป็นช่วงอายุ25-29 ปี จำนวน 244 อัตรา และช่วงอายุ30-39 ปี จำนวน 102 อัตรา คิดเป็นร้อยละ 46.42 28.67 และ 11.99 ตามลำดับ

2. ผู้สมัครงาน

จากการให้บริการจัดหางานในประเทศของสำนักงานจัดหางานจังหวัดพะเยา ระหว่างเดือนกรกฎาคม - กันยายน 2554 มีผู้มาลงทะเบียนสมัครงาน จำนวน 1,313 คน เป็นเพศชาย 625 คน เพศหญิง 688 คน

- ผู้สมัครงานส่วนใหญ่สมัครงานในตำแหน่งอาชีพงานพื้นฐาน (แรงงานในด้านการผลิต) จำนวน 331 คน รองลงมาเป็นตำแหน่งพนักงานบริการ พนักงานขายในร้านค้าและตลาด จำนวน 244 คน และตำแหน่งผู้ประกอบวิชาชีพต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 25.21 18.58 และ 13.56
- ผู้สมัครงานส่วนใหญ่มีวุฒิมัธยมศึกษามากที่สุด จำนวน 383 คน รองลงมาเป็นวุฒิปริญญาตรี จำนวน 245 คน และวุฒิปริญญาโท จำนวน 229 คน คิดเป็นร้อยละ 29.17 18.66 และ 17.44 ตามลำดับ
- ผู้สมัครงานส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 18-24 ปี จำนวน 419 คน รองลงมาเป็นช่วงอายุ 25-29 ปี จำนวน 313 คน และช่วงอายุ 30-39 ปี จำนวน 280 คน คิดเป็นร้อยละ 31.91 23.84 และ 21.33 ตามลำดับ

3. การบรรจุนาน

ในระหว่างเดือนกรกฎาคม - กันยายน 2554 มีผู้ได้รับการบรรจุนาน จำนวน 598 คน หรือร้อยละ 45.54 ของผู้สมัครงานทั้งหมด แยกเป็นเพศชาย 294 คน เพศหญิง 304 คน

- ตำแหน่งงานที่ผู้สมัครงานได้รับการบรรจุนานมากที่สุด คือ ตำแหน่งอาชีพงานพื้นฐาน (แรงงานในด้านการผลิต) จำนวน 202 คน รองลงมาเป็นตำแหน่งพนักงานบริการ พนักงานขายในร้านค้าและตลาด จำนวน 98 คน และตำแหน่งเสมียน จำนวน 97 อัตรา คิดเป็นร้อยละ 33.78 16.39 และ 16.22 ตามลำดับ

- ระดับการศึกษาของผู้สมัครงานที่ได้รับการบรรจุนานมากที่สุด คือระดับมัธยมศึกษา จำนวน 162 คน รองลงมาคือระดับ ปริญญาตรี จำนวน 146 คน และระดับ ปวส. จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 27.09 24.41 และ 19.23 ตามลำดับ

- ผู้ได้รับการบรรจุนานส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 25-29 ปี จำนวน 205 คน รองลงมาคือช่วงอายุ 18-24 ปี จำนวน 184 คน และช่วงอายุ 30-39 ปี จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 34.28 30.77 และ 23.58 ตามลำดับ

การเปรียบเทียบ ตำแหน่งงาน ผู้สมัครงาน การบรรจุนาน โดยจำแนกตามระดับการศึกษา

วุฒิการศึกษา	ตำแหน่งงาน		ผู้ลงทะเบียนสมัครงาน		การบรรจุนาน	
	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ปริญญาตรีขึ้นไป	186	21.86	245	18.66	146	24.41
อนุปริญญา	10	1.18	34	2.59	5	0.84
ปวส.	189	22.21	228	17.36	115	19.23
ปวช.	139	16.33	193	14.70	71	11.87
มัธยมศึกษา	172	20.21	383	29.17	162	27.09
ประถมศึกษาและต่ำกว่า	155	18.21	229	17.44	99	16.56
รวม	851	100.00	1,313	100.00	598	100.00

4. แรงงานต่างด้าว

แรงงานต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยถูกต้องตามกฎหมาย ข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2554 จำนวน 143 คน โดยส่วนใหญ่เป็นประเภทชั่วคราว จำนวน 77 คน และชนกลุ่มน้อย จำนวน 66 คน นอกจากนี้ยังมีประเภท แรงงานต่างด้าวพิสูจน์สัญชาติและได้รับใบอนุญาตทำงาน จำนวน 152 คน และแรงงานต่างด้าวประเภทที่ได้รับใบอนุญาตทำงานตามข้อตกลง (MOU) จำนวน 3 คน สำหรับแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย ที่ได้รับอนุญาตทำงาน มี 3 กลุ่ม คือ

- แรงงานต่างด้าวตามมติ ครม. ใบอนุญาตทำงานหมดอายุ 20 ม.ค.55 จำนวน 17 คน เป็นสัญชาติพม่า 6 คน สัญชาติลาว 9 คน และสัญชาติกัมพูชา 2 คน
- แรงงานต่างด้าวตามมติ ครม. ใบอนุญาตทำงานหมดอายุ 28 ก.พ.55 จำนวน 278 คน เป็นสัญชาติพม่า 216 คน สัญชาติลาว 61 คน และสัญชาติกัมพูชา 1 คน
- แรงงานต่างด้าวตามมติ ครม. ใบอนุญาตทำงานหมดอายุ 14 มี.ย.55 จำนวน 642 คน เป็นสัญชาติพม่า 339 คน สัญชาติลาว 303 คน

5. แรงงานในจังหวัดพะเยาที่แจ้งความประสงค์ไปทำงานต่างประเทศ

ระหว่างเดือนกรกฎาคม - กันยายน 2554 สำนักงานจัดหางานจังหวัดพะเยา ได้ให้บริการรับลงทะเบียนคนหางานไปทำงานในต่างประเทศ จำนวน 66 คน เป็นชาย 17 คน หญิง 49 คน และรับแจ้งเดินทางกลับไปทำงานต่างประเทศ จำนวน 83 คน เป็นชาย 79 คน หญิง 4 คน

ด้านการพัฒนาฝีมือแรงงาน

ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดพะเยาได้มีการพัฒนาฝีมือแรงงาน ให้กับประชากรวัยทำงานที่อยู่ในช่วงอายุ 15 ปีขึ้นไป ในไตรมาสที่ 3 ปี 2554 (เดือน กรกฎาคม - กันยายน 2554) ดังนี้

1. ตารางแสดงผู้ผ่านการฝึกอบรมกับศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดพะเยา

สายอาชีพ	หลักสูตร		
	เตรียมเข้าทำงาน	ยกระดับฝีมือแรงงาน	ฝึกอาชีพเสริม
กลุ่มอาชีพช่างก่อสร้าง	-	16	19
กลุ่มอาชีพช่างอุตสาหกรรม	-	-	-
กลุ่มอาชีพช่างเครื่องกล	-	-	-
กลุ่มอาชีพช่างไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์	-	-	40
กลุ่มอาชีพช่างอุตสาหกรรมศิลป์	-	44	36
กลุ่มอาชีพธุรกิจ และบริการ	-	147	16
รวม	-	207	126

- หมายเหตุ: 1. หลักสูตรเตรียมเข้าทำงาน อยู่ระหว่างการฝึกยังไม่จบหลักสูตร
2. ในไตรมาสที่ 3/2554 (ก.ค.-ก.ย.54) ไม่มีการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน

ด้านการคุ้มครองแรงงาน

การตรวจคุ้มครองแรงงานในไตรมาส 3/2554 สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดพะเยาได้ดำเนินการตรวจสอบสถานประกอบกิจการทั้งสิ้น 37 แห่ง มีลูกจ้างที่ผ่านการตรวจหรือได้รับการคุ้มครองรวม 2310 คน จำแนกเป็นชาย 932 คน หญิง 1377 คน แรงงานเด็ก 1 คน จำแนกเป็นสถานประกอบกิจการที่มีลูกจ้างต่ำกว่า 10 คน จำนวน 18 แห่ง ขนาด 10 - 49 คน จำนวน 8 แห่ง และขนาด 50 คนขึ้นไป จำนวน 11 แห่ง

ผลการตรวจ จากการตรวจพบว่า สถานประกอบกิจการทั้งหมดปฏิบัติตามกฎหมาย 100%

ด้านการตรวจความปลอดภัยในการทำงาน

ในไตรมาส 3/2554 สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดพะเยา ได้ดำเนินการตรวจความปลอดภัยในสถานประกอบกิจการทั้งสิ้น 28 แห่ง มีลูกจ้างที่ผ่านการตรวจ จำนวน 717 คน จำแนกเป็นชาย 290 คน หญิง 427 คน

ผลการตรวจ จากการตรวจพบว่า สถานประกอบกิจการส่วนใหญ่ร้อยละ 85.71 (24 แห่ง) ปฏิบัติถูกต้อง และมีสถานประกอบกิจการเพียงร้อยละ 14.29 (4 แห่ง) ยังปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายความปลอดภัยในการทำงาน ทั้งนี้ พนักงานตรวจแรงงานได้ดำเนินการแนะนำเพื่อให้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายแล้ว

ด้านแรงงานสัมพันธ์

จังหวัดพะเยามีสถานประกอบกิจการจำนวน 1,788 แห่ง ในไตรมาส 3/2554 ไม่มีองค์กรนายจ้าง/องค์กรลูกจ้าง และไม่มีการยื่นข้อเรียกร้อง หรือมีข้อพิพาท/ข้อขัดแย้งด้านแรงงาน

ด้านการประกันสังคม

ข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2554 พบว่าจังหวัดพะเยา มีสถานประกอบการที่ขึ้นทะเบียนกองทุนประกันสังคมจำนวน 1,717 แห่ง ผู้ประกันตนรวมทั้งสิ้น 18,641 คน และมีสถานประกอบการที่ขึ้นทะเบียนกองทุนเงินทดแทนจำนวน 1,264 แห่ง มีลูกจ้างรวมทั้งสิ้น 9,455 คน มีสถานพยาบาลหลักในสังกัดประกันสังคมจังหวัดพะเยา เป็นสถานพยาบาลของรัฐ 2 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลพะเยาและโรงพยาบาลเชียงคำ สำหรับสถานพยาบาลในเครือข่ายมีทั้งหมดได้แก่ โรงพยาบาลชุมชนทุกแห่ง สถานีอนามัยทุกแห่ง

การใช้บริการประกันสังคม

ในไตรมาส 3 ปี2554 (กรกฎาคม - กันยายน 2554) จำนวนผู้ประกันตนของจังหวัดพะเยา ที่มาใช้บริการกองทุนประกันสังคมมีจำนวน 3,673 คน คิดเป็นร้อยละ 19.70 ของจำนวนผู้ประกันตนทั้งหมดประเภทที่ลูกจ้างมาใช้บริการสูงสุด ได้แก่ กรณีว่างงาน จำนวน 769 คน คิดเป็นร้อยละ 20.94 ของผู้ใช้บริการทั้งหมด รองลงมาคือ กรณีคลอดบุตร จำนวน 578 คน กรณีเจ็บป่วย 386 คน กรณีสงเคราะห์บุตร จำนวน 374 คน กรณีชราภาพ จำนวน 269 คน กรณีทุพพลภาพ จำนวน 230 คน และกรณีเสียชีวิต 26 คน ตามลำดับ

ภาวะการทำงานของประชากร

โครงสร้างของกำลังแรงงาน

ผลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรจังหวัดพะเยา ไตรมาสที่ 2 ปี2554 (เม.ย.-มิ.ย.54) จะสะท้อนถึงค่าของ**เดือนพฤษภาคม 2554** ซึ่งพบว่าจังหวัดพะเยามีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 486,304 คน เป็นชาย 238,358 และหญิง 247,946 คน ประชากรที่มีอายุ 15 ปี ขึ้นไปจำนวน 446,030 คน คิดเป็นร้อยละ 91.72 ของประชากรทั้งหมด และประชากรที่อยู่ในกำลังแรงงานรวม จำนวน 305,830 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 68.57 ของประชากรที่มีอายุ 15 ปี ขึ้นไป

สำหรับกลุ่มผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงานทั้งหมด 305,830 คน นั้นแยกได้เป็น

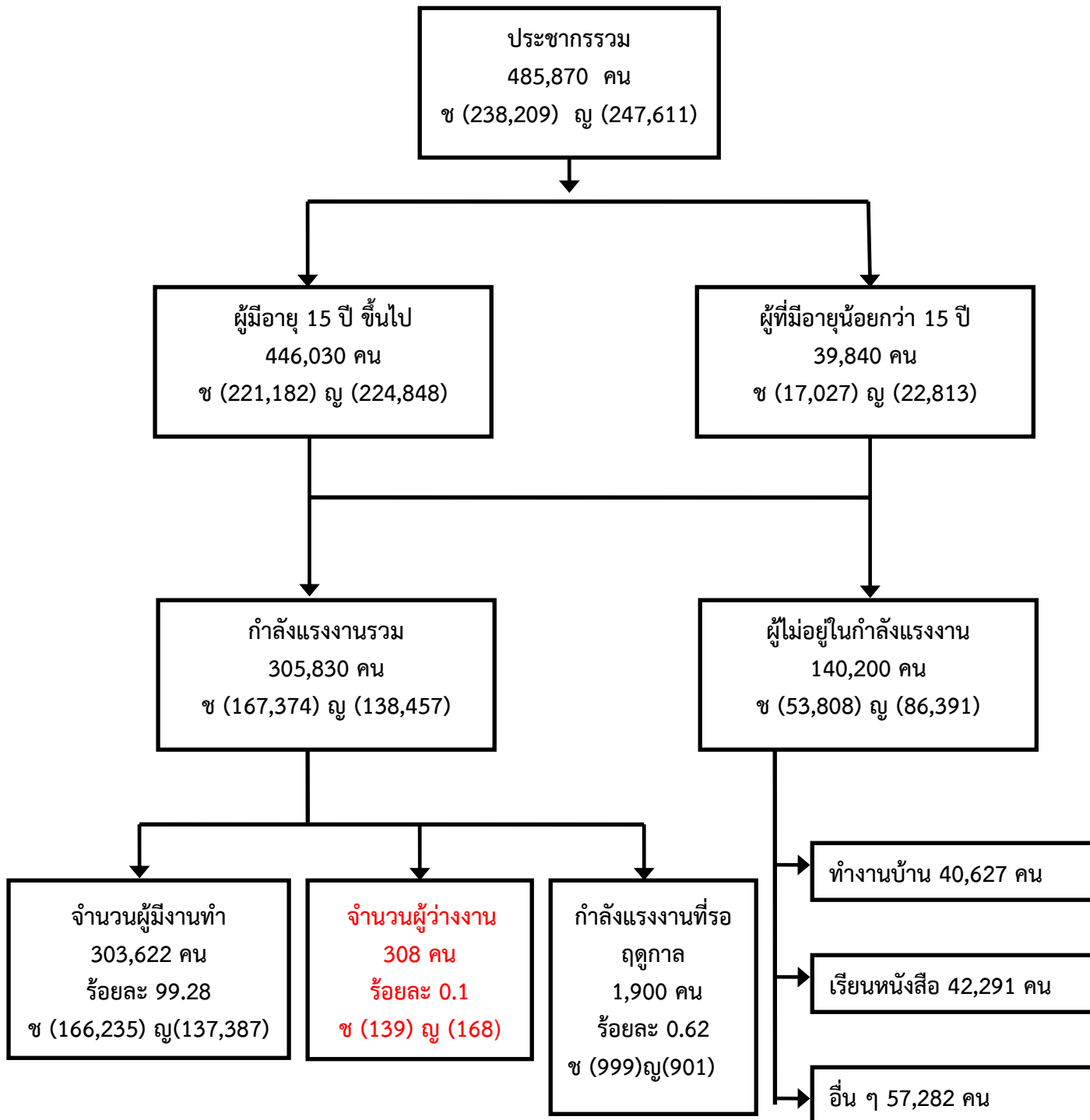
1. ผู้มีงานทำ จำนวน 303,622 คน คิดเป็นร้อยละ 99.28 ของผู้อยู่ในกำลังแรงงาน
2. ผู้ว่างงาน ซึ่งหมายถึงผู้ไม่มีงานทำและพร้อมที่จะทำงานมีจำนวน 308 คน คิดเป็นร้อยละ 0.1 ของผู้อยู่ในกำลังแรงงาน
3. ผู้ที่รอฤดูกาล หมายถึง ผู้ที่ไม่ได้ทำงานและไม่พร้อมที่จะทำงาน เนื่องจากจะรอทำงานในฤดูกาลเพาะปลูกต่อไป จำนวน 1,900 คน คิดเป็นร้อยละ 0.62

ข้อมูลโครงสร้างกำลังแรงงาน จังหวัดพะเยา แยกตามสถานภาพแรงงาน ปี 2549-2554
(เดือนพฤษภาคม 2554)

สถานภาพด้านแรงงาน	ปี 2549	ปี 2550	ปี 2551	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554
ยอดรวมประชากร	499,567	495,197	531,343	487,120	486,257	485,870
ผู้มีอายุ 15 ปี ขึ้นไป	396,593	395,052	434,758	440,440	444,480	446,030
1. ผู้อยู่ในกำลังแรงงานรวม	282,863	286,817	316,541	318,685	318,281	305,830
1.1 กำลังแรงงานปัจจุบัน	282,500	285,815	316,541	316,076	317,183	303,930
1.1.1 ผู้มีงานทำ	279,697	283,047	313,644	314,058	316,430	303,622
1.1.2 ผู้ว่างงาน	2,803	2,768	2,897	2,018	753	308
1.2 ผู้ที่รอฤดูกาล	364	1,002	-	2,609	1,098	1,900
2. ผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน	113,729	108,235	118,217	121,755	126,199	140,200
2.1 ทำงานบ้าน	33,305	29,901	31,874	37,935	27,183	40,627
2.2 เรียนหนังสือ	34,978	30,916	37,383	37,309	44,081	42,291
2.3 อื่นๆ	45,446	47,418	48,960	46,512	54,934	57,282
ผู้มีอายุต่ำกว่า 15 ปี	102,974	100,145	96,585	46,680	41,777	39,840

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดพะเยา ข้อมูล ณ เดือน มิถุนายน 2554

โครงสร้างประชากรและกำลังแรงงานจังหวัดพะเยา ณ เดือน มิถุนายน 2554

ที่มา : 1. การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร พ.ศ. 2554 สำนักงานสถิติจังหวัดพะเยา
2. ที่ทำการปกครองจังหวัดพะเยา

ภาวะการมีงานทำของประชากร

จังหวัดพะเยามีประชากรที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป มีงานทำจำนวน 303,622 คน พบว่าเป็นชาย 166,235 คน และหญิง 137,387 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 54.75 และ 45.25 ของจำนวนผู้มีงานทำตามลำดับ สำหรับอาชีพของผู้มีงานทำ จากผลสำรวจ 3 อันดับแรก ปรากฏว่าเป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือในด้านเกษตร และการประมงมากที่สุด จำนวน 120,969 คน คิดเป็นร้อยละ 39.84 ของผู้ที่มีงานทำ โดยสัดส่วนของชายสูงกว่าหญิง คือ ชาย 67,394 คน และหญิง 53,574 คน รองลงมาคือ พนักงานบริการและพนักงานในร้านค้าและตลาด จำนวน 51,027 คน คิดเป็นร้อยละ 16.81 สัดส่วนของหญิงสูงกว่าชายคือ หญิง 29,311 คน และชาย 21,716 คน และผู้ปฏิบัติงานด้านความสามารถทางฝีมือ และธุรกิจการค้าที่เกี่ยวข้อง จำนวน 50,764 คน คิดเป็นร้อยละ 16.72 สัดส่วนของชายสูงกว่าหญิง คือ ชาย 34,978 คนและหญิง 15,786 คน นอกนั้นเป็นผู้ประกอบอาชีพขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ในด้านการขายและการให้บริการผู้ประกอบวิชาชีพต่าง ๆ, ผู้ปฏิบัติการโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ, ผู้บัญญัติกฎหมาย ข้าราชการระดับอาวุโสและผู้จัดการ, เสมียน, ผู้ประกอบวิชาชีพด้านเทคนิคสาขาต่าง ๆ และอาชีพที่เกี่ยวข้อง

ตารางแสดงจำนวนประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่มีงานทำจำแนกตามอาชีพและเพศ ไตรมาส 2 ปี 2554 (เม.ย.-มิ.ย.54)

ประเภทอาชีพ	ชาย	ร้อยละ	หญิง	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ
1. ผู้บัญญัติกฎหมาย ข้าราชการระดับอาวุโส และผู้จัดการ	7,825	4.71	951	0.69	8,776	2.89
2. ผู้ประกอบวิชาชีพด้านต่าง ๆ	4,583	2.76	9,331	6.79	13,914	4.58
3. ผู้ประกอบวิชาชีพด้านเทคนิคสาขาต่าง ๆ และอาชีพที่เกี่ยวข้อง	4,454	2.68	3,792	2.76	8,246	2.72
4. เสมียน	2,764	1.66	5,933	4.32	8,696	2.86
5. พนักงานบริการและพนักงานในร้านค้าและตลาด	21,716	13.06	29,311	21.33	51,027	16.81
6. ผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือในด้านการเกษตรและการประมง	67,394	40.54	53,574	38.99	120,969	39.84
7. ผู้ปฏิบัติงานด้านความสามารถทางฝีมือและธุรกิจการค้าที่เกี่ยวข้อง	34,978	21.04	15,786	11.49	50,764	16.72
8. ผู้ปฏิบัติการโรงงานและเครื่องจักรและผู้ปฏิบัติงานด้านการประกอบ	8,276	4.98	3,442	2.51	11,718	3.86
9. อาชีพขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ในด้านการขายและการให้บริการ	14,245	8.57	15,267	11.11	29,512	9.72
10. คนงานซึ่งมิได้จำแนกไว้ในหมวดอื่น	-	-	-	-	-	-
รวม	166,235	100.00	137,387	100.00	303,622	100.00

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดพะเยา ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน 2554

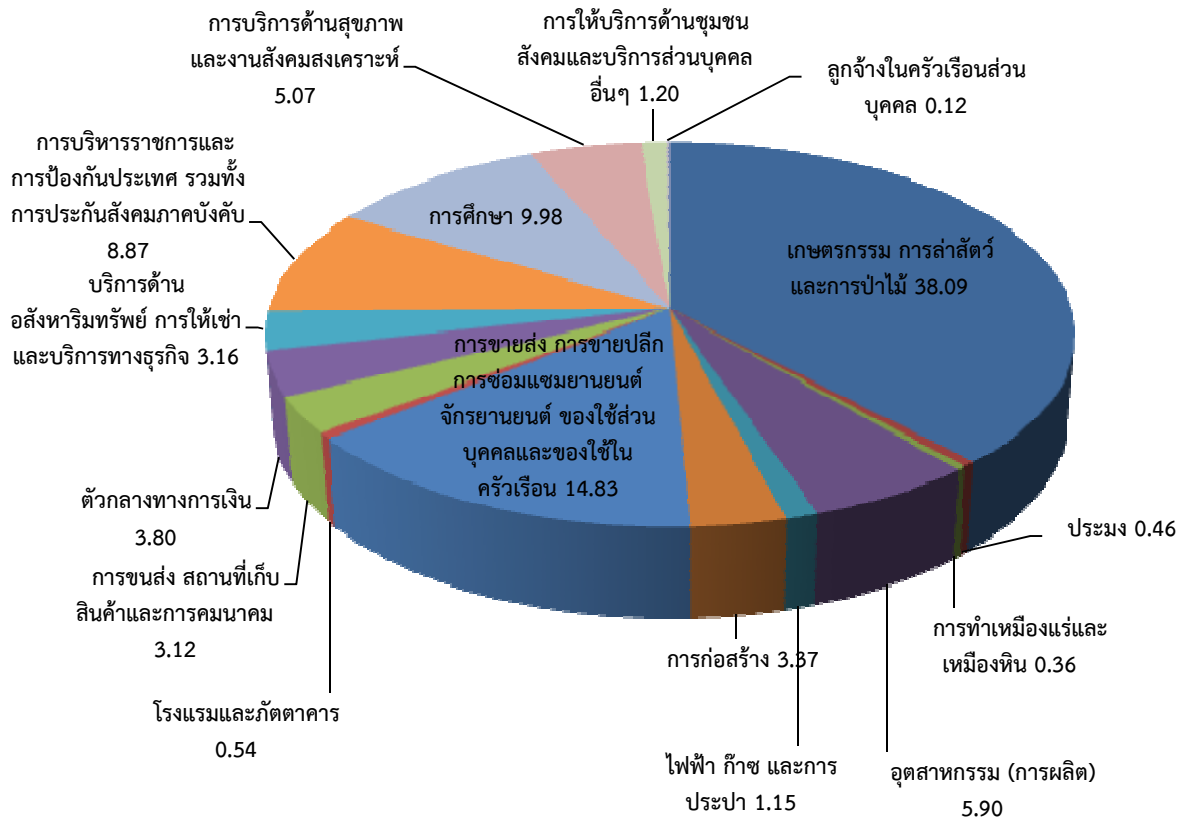
9. ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดพะเยา

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดพะเยา ปี พ.ศ. 2553 เท่ากับ 30,654 ล้านบาท มีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเฉลี่ยต่อหัว 57,372 บาท (อยู่ในลำดับที่ 14 ของจังหวัดในภาคเหนือ และลำดับที่ 57 ของประเทศ) สาขาการผลิตที่มีมูลค่าสูงสุด ได้แก่ สาขาเกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการป่าไม้ มีมูลค่า 11,675 ล้านบาท รองลงไปได้แก่ สาขาการขนส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคลและของใช้ในครัวเรือน มีมูลค่า 4,545 ล้านบาท และสาขาการศึกษา มีมูลค่า 3,059 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 38.09 14.83 และ 9.98 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดพะเยา ณ ราคาประจำปี

	พ.ศ.			
	2550r	2551r	2552p	2553p1
ภาคเกษตร	6,904	8,430	8,187	11,815
เกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการป่าไม้	6,751	8,311	8,053	11,675
ประมง	153	119	134	140
ภาคนอกเกษตร	16,402	16,882	17,667	18,839
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	127	61	33	110
อุตสาหกรรม (การผลิต)	1,307	1,507	1,600	1,810
ไฟฟ้า ก๊าซ และการประปา	273	266	337	353
การก่อสร้าง	1,065	928	952	1,032
การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคลและของใช้ในครัวเรือน	3,728	4,210	4,477	4,545
โรงแรมและภัตตาคาร	158	151	167	164
การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้าและการคมนาคม	842	887	892	957
ตัวกลางทางการเงิน	1,139	1,029	1,043	1,164
บริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่าและบริการทางธุรกิจ	1,014	984	985	968
การบริหารราชการและการป้องกันประเทศ				
รวมทั้งการประกันสังคมภาคบังคับ	2,465	2,349	2,431	2,719
การศึกษา	2,528	2,710	2,876	3,059
การบริการด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์	1,298	1,357	1,491	1,555
การให้บริการด้านชุมชน สังคมและบริการส่วนบุคคลอื่นๆ	421	405	346	368
ลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล	38	38	38	37
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP)	23,305	25,312	25,854	30,654
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเฉลี่ยต่อหัว (Per capita GPP) (บาท)	44,009	47,647	48,523	57,372
ประชากร (1,000 คน)	530	531	533	534

แผนภูมิที่ 3 ร้อยละของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดพะเยา ปี พ.ศ. 2553

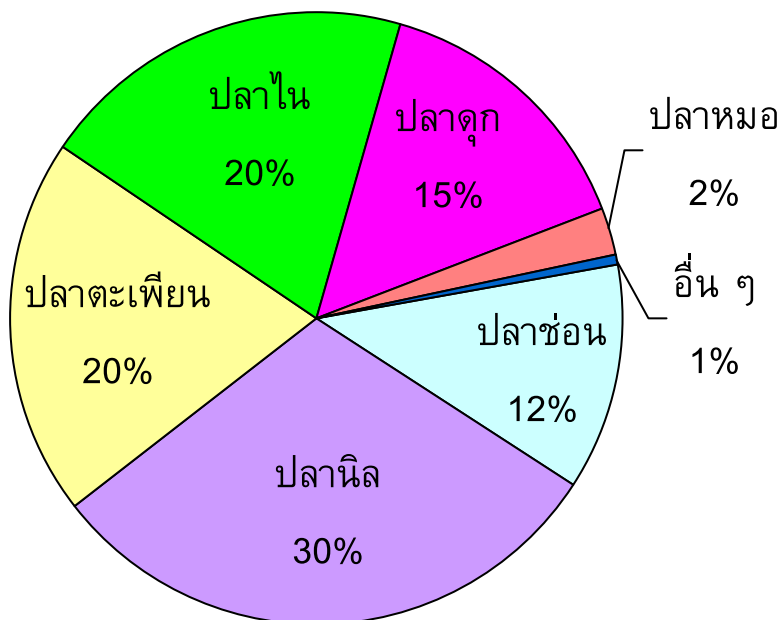

ที่มา : ข้อมูลประมาณการผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดพะเยา จาก สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

10. ผลิตภัณฑ์ภาคการเกษตร

ใน ปี พ.ศ. 2553 จังหวัดพะเยามีเนื้อที่ถือครองการเกษตร 1,307,438 ไร่ ส่วนใหญ่จะเป็นที่ทำนามากที่สุด ประมาณ 741,875 ไร่ ที่ปลูกพืชไร่ ประมาณ 374,242 ไร่ ที่ปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น ประมาณ 191,321 ไร่ นอกนั้น เป็นที่อยู่อาศัย ที่สวนผักและไม้ดอก ที่ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ ที่รกร้าง และเนื้อที่ทำการเกษตรอื่น ๆ อาชีพหลักของ ประชากร คือ การทำนา และพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ คือ ข้าว โดยเฉพาะข้าวหอมมะลิที่มี ชื่อเสียงและมีคุณภาพที่สุด ของภาคเหนือ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ **มันสำปะหลัง** หอมแดง กระเทียม ขิง ลิ้นจี่ ลำไย และ**ยางพารา** รายละเอียดดังแสดง ในตารางที่ 5 ด้านการปศุสัตว์ ส่วนใหญ่จะเลี้ยงไว้เพื่อใช้แรงงานและบริโภคในครัวเรือน การเลี้ยงสัตว์เพื่อการค้านั้นมี ไม่ มากนัก สัตว์ที่เลี้ยง ได้แก่ ไก่ โค เป็ด สุกร กระบือ ห่าน แพะ และนกกระเจือกเทศ ด้านการประมง ปริมาณสัตว์น้ำ จืดที่จับได้จากการทำประมงน้ำจืด ใน ปี พ.ศ. 2552 มีจำนวน 4,772,398 กิโลกรัม คิดเป็นมูลค่า 185 ล้านบาท พันธุ์ ปลาที่สำคัญของจังหวัดพะเยา ได้แก่ ปลานิล ปลายี่สกเทศ ปลาตะเพียน ปลาไน ปลาลิ้น และปลาเงา แหล่งประมงที่สำคัญ คือ กว๊านพะเยา อ่างเก็บน้ำแม่ปืม และอ่างเก็บน้ำแม่กา โดยมี สถานีประมงน้ำจืดจังหวัดพะเยา เป็นหน่วยงาน ที่เพาะพันธุ์ปลาชนิดต่าง ๆ และส่งเสริมพันธุ์ปลา ตลอดจนนำพันธุ์ ปลาไปปล่อยในแหล่งน้ำธรรมชาติ

แผนภูมิที่ 4 แสดงอัตราส่วนประมาณสัตว์น้ำจืดที่จับได้จากการทำประมงน้ำจืดของจังหวัดพะเยา ปี พ.ศ. 2552

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดพะเยา

ตารางที่ 5 แสดงข้อมูลการผลิตพืชที่สำคัญของจังหวัดพะเยา ปีเพาะปลูก 2553/2554

ที่	ชนิดพืช	เนื้อที่ปลูก(ไร่)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิตรวม (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)
1	<u>พืชไร่</u> ข้าวนาปี	741,875	707,044	407,898	576
	- ข้าวเจ้า	452,582	438,897	245,583	560
	- ข้าวเหนียว	289,293	268,147	162,315	605
2	ข้าวนาปรัง	87,901	87,395	70,959	812
	- ข้าวเจ้า	84,221	83,871	68,028	811
	- ข้าวเหนียว	3,680	3,524	2,931	832
3	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	367,433	331,270	304,248	918
	- ถูปลูก	323,010	287,903	261,795	909
	- ถูปลูก	44,423	43,367	42,457	979
4	มันสำปะหลัง	6,809	5,784	23,222	4,015
5	<u>ไม้ผล-ไม้ยืนต้น</u> ลำไย	62,543	56,984	16,251	285
6	ลิ้นจี่	21,841	20,257	14,225	702
7	ยางพารา	106,937	6,961	1,121	161
8	<u>พืชผัก</u> กระเทียม	8,798	8,798	6,989	794
9	หอมแดง	7,156	6,218	8,777	1,412
10	ขิง	2,519	2,509	5,510	2,196

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดพะเยา

11. การค้าชายแดนไทย – สปป.ลาว ด้านจังหวัดพะเยา

1.ความสัมพันธ์ตามแนวชายแดน ไทย – สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว)

ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนไทย – สปป.ลาว ตามแนวชายแดน มีความต่อเนื่องกันมานาน เนื่องจากราษฎรทั้งสองฝ่ายมีความผูกพันกันตามสายเลือด ด้วยความเป็นญาติ การค้าขายระหว่างบุคคล มีมานานแล้ว จนกระทั่งรัฐบาลทั้งสองฝ่ายได้เจริญสัมพันธ์ไมตรีต่อกัน ทำให้มีการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งในระดับท้องถิ่น และระดับประเทศ

1.1 สถานที่ตั้ง

จังหวัดพะเยา มีแนวเขตติดต่อกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) ตั้งแต่บริเวณบ้านฮวก หมู่ที่ 3 ตำบลภูซาง อำเภอภูซาง ถึง บ้านต้นฝิ่ง หมู่ที่ 16 ตำบลร่มเย็น อำเภอเชียงคำ เป็นระยะทางประมาณ 36 กิโลเมตร โดยมีช่องทางก๊วก (PB 502763) หมู่ที่ 12 ตำบลภูซาง อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา เป็นช่องทางที่ติดต่อระหว่างบ้านฮวก หมู่ที่ 12 ตำบลภูซาง อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา กับบ้านปางมอญ เมืองคอบ แขวงไชยบุรี สปป.ลาว เป็นที่ตั้งจุดผ่อนปรนชายแดนไทย-สปป.ลาว บ้านฮวก เป็นช่องทางที่ราษฎรของทั้งสองประเทศ สามารถเดินทางติดต่อค้าขายกันได้ทุกวัน ตั้งแต่เวลา 06.00 – 18.00 น. ของทุกวัน โดยไม่มีการหยุดพักเที่ยง และจัดตลาดนัดทุกวันที่ 10 และ 30 ของทุกเดือน ณ บริเวณตลาดบ้านฮวก ทั้งนี้ การขออนุญาตเดินทาง เข้า-ออก ให้เป็นไปตามข้อตกลงระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

1.2 ข้อตกลงระหว่างจังหวัดพะเยา กับ แขวงไชยบุรี

จากการประชุมคณะกรรมการร่วมรักษาความเรียบร้อยตามแนวชายแดนไทย-สปป.ลาว และ สปป.ลาว ไทย เขตเชียงฮ่อน – หงสา แขวงไชยบุรี ได้มีบันทึกการประชุมที่มีผลให้ทั้ง 2 ฝ่าย ต้องปฏิบัติตามหลายประเด็น ดังนี้

1.2.1 ให้ใช้จุดก๊วก เป็นช่องทางเข้า-ออก ระหว่างบ้านฮวก หมู่ที่ 3 อำเภอภูซาง กับบ้านปางมอญ เมืองคอบ เวลา 08.00 -12.00 น และ เวลา 13.00 – 17.00 น. (ปัจจุบันปรับเป็นเวลา 06.00 – 18.00 น. โดยไม่มีการหยุดพักเที่ยง) กรณีเจ็บป่วยสามารถเข้า-ออกได้ ไม่จำกัดเวลา แต่ต้องผ่านจุดตรวจคนเข้า-ออก ของเจ้าหน้าที่ทั้งสองฝ่าย และอนุญาตให้เฉพาะราษฎรของจังหวัดพะเยากับราษฎรแขวงไชยบุรี เท่านั้น ที่ผ่านเข้าออกได้ กำหนดเวลาเข้าออกของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่เกิน 2 วัน ระยะทางหรือขอบเขตให้เข้าไป แต่ละฝ่ายได้ในเขตสุขาภิบาลเชียงคำ และเขตเทศบาลเมืองคอบ เท่านั้น

1.2.2 ประชาชนทั้งสองฝ่าย สามารถซื้อสินค้าเครื่องอุปโภคบริโภค ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในมูลค่าไม่เกิน 30,000 กีบ หรือ 1,000 บาท ต่อหนึ่งคน ต่อหนึ่งเที่ยว โดยไม่ต้องเสียภาษี (หากซื้อเกินต้องชำระภาษีตามกฎหมาย)

1.2.3 ทั้งสองฝ่ายจะร่วมกัน ในการสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติดบริเวณชายแดน

1.2.4 ทั้งสองฝ่ายจะให้ความร่วมมือในการรักษาหลักเขตแดนไทย – สปป.ลาว จังหวัดพะเยา – แขวงไชยบุรี ให้อยู่ในสภาพเดิม ไม่ถูกทำลาย ให้ความรู้และดูแลประชาชนของตนให้เดินทางเข้า-ออก จุดผ่านแดนให้ถูกต้อง

1.2.5 ทั้งสองฝ่ายเห็นชอบให้การร่วมมือและพัฒนาด้านกีฬา ศิลปวัฒนธรรม ระหว่างกัน รวมทั้งให้ความร่วมมือด้านสาธารณสุขมากขึ้น

1.2.6 ทั้งสองฝ่ายเห็นชอบให้ยกฐานะจุดผ่อนปรนบ้านฮวก เป็นจุดผ่านแดนถาวร และด่านประเพณีปางมอญ เป็นด่านท้องถิ่น โดยเห็นชอบนำเสนอรัฐบาลของแต่ละฝ่ายพิจารณา

1.3 สถานการณ์ทั่วไป ด้านความมั่นคง

สถานการณ์บริเวณแนวชายแดน ในห้วงระยะเวลาที่ผ่านมา ไม่ปรากฏสถานการณ์ที่รุนแรง หน่วยทหารกลางของลาว (ทปล.) ยังคงวางกำลังรักษาสถานการณ์ชายแดนลาดตระเวน (ลว.) สืบสวนหาข่าวความเคลื่อนไหวบริเวณแนวชายแดนอย่างต่อเนื่อง ไม่มีการปฏิบัติการด้านการทหารทั้งในเขตไทย และ สปป.ลาว แต่อย่างไรก็ตามประชาชนทั้งสองฝ่ายยังคงมีการติดต่อซื้อขายสินค้า ตามปกติ ไม่มีเหตุการณ์หรือ สิ่งบ่งชี้เหตุที่จะกระทบต่อความเรียบร้อย ความมั่นคง และความสัมพันธ์อันดีระหว่างสองประเทศ

2. สถานะด่านชายแดน

“จุดผ่อนปรน” เป็นจุดที่เปิดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ทางด้านมนุษยธรรม เพื่อการส่งเสริมความสัมพันธ์ในระดับท้องถิ่น และอนุญาตให้ประชาชนทั้งสองประเทศสัญจรไปมา เพื่อซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าอุปโภคบริโภคระหว่างกัน โดยกำหนดระเบียบการสัญจรไปมา ประเภทของสินค้า มูลค่าการค้า ระยะเวลาเปิดปิดจุดผ่อนปรน มาตรการควบคุมการเดินทางเป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งเป็นไปตามข้อตกลงของทั้งสองประเทศ

จุดผ่อนปรน ชายแดนไทย – สปป.ลาว บริเวณบ้านฮวก อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา เป็นจุดที่ตั้งขึ้นเพื่อควบคุมการเข้าออกของประชาชนทั้งสองประเทศ อยู่ในความดูแลของฝ่ายกิจการพิเศษ ที่ทำการปกครองอำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา ซึ่งมีนายอำเภอภูซาง เป็นผู้ดูแลรับผิดชอบ เพื่อให้เกิดการติดต่อค้าขายระหว่างประเทศ เป็นไปตามข้อตกลงของคณะกรรมการรักษาความสงบเรียบร้อยตามแนวชายแดนไทย-ลาว จังหวัดพะเยา, ลาว-ไทย แขวงไชยบุรี โดย จุดผ่อนปรนแห่งนี้ ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ **25 มีนาคม 2536** โดยมีเจ้าหน้าที่ของศูนย์อำนวยการป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ (ศอปปค.) อำเภอภูซาง ประจำอยู่ ณ จุดผ่อนปรน ดูแลการเข้าออกของประชาชน โดยอยู่ในการดูแลของ ฝ่ายกิจการพิเศษ ที่ทำการปกครองอำเภอภูซาง ซึ่งมีนายอำเภอภูซาง เป็นผู้ดูแลรับผิดชอบ และเจ้าหน้าที่จากด่านศุลกากรเชียงของ จังหวัดเชียงราย ควบคุมดูแลการนำเข้าสินค้าผ่านเข้า-ออก บริเวณจุดผ่านแดน

3. สถานการณ์การค้า

สถิติการค้าชายแดนไทย – ลาว ด้านจังหวัดพะเยา ปี 2550 – 2554 มูลค่าการนำเข้าลดลงอย่างต่อเนื่อง ปี 2550 มูลค่าการนำเข้า 68,801,120.20 บาท, ปี 2551 มูลค่าการนำเข้า 40,354,296.80 บาท, ปี 2552 มูลค่าการนำเข้า 19,805,642.85 บาท, ปี 2553 มูลค่าการนำเข้า 4,100,779.60 บาท และปี 2554 มูลค่านำเข้า 3,564,028.61 บาท สาเหตุจากผลิตภัณฑ์ไม้แปรรูปที่เป็นสินค้านำเข้าที่สำคัญได้มีมูลค่าการนำเข้าลดลง เนื่องจาก สปป.ลาว ลดการให้สัมปทานแปรรูปไม้ ประกอบกับผู้ประกอบการค้าบ้านฮวก ไม่สามารถนำเข้าผลผลิตทางการเกษตร เนื่องจากประสบปัญหาการนำเข้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามพันธกรณีตามความตกลง WTO อัตราภาษีนำเข้าร้อยละ 73 รวมกับค่าธรรมเนียมพิเศษการนำเข้า 180 บาท/ตัน ซึ่งไม่เอื้อต่อการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันให้ผู้ประกอบการค้าในระดับท้องถิ่น รายการสินค้านำเข้าที่สำคัญได้แก่ ไม้แปรรูป เปลือกไม้บง เปลือกไม้บงลาว เปลือกไม้จำหลอด ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และ ลูกเดือย

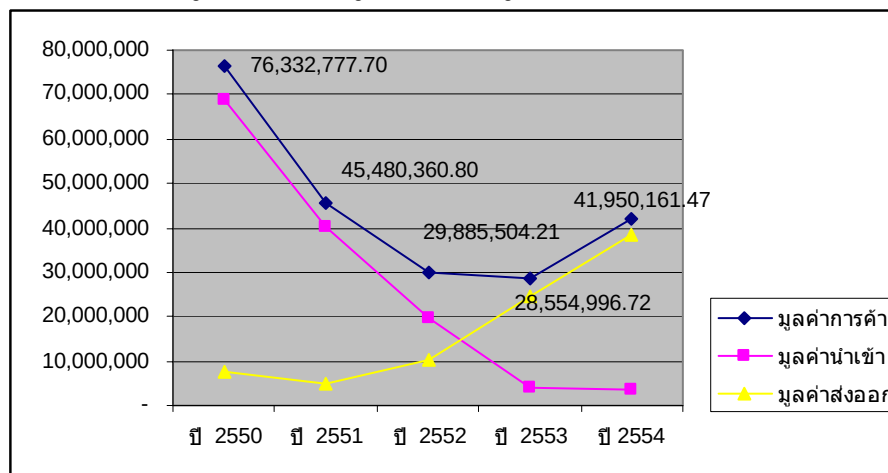
ในขณะที่ มูลค่าการส่งออก ปี 2550 – 2554 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ปี 2550 มูลค่าการส่งออก 7,531,657.50 บาท, ปี 2551 มูลค่าการส่งออก 5,126,064.00 บาท, ปี 2552 มูลค่าการส่งออก 10,080,861.26 บาท, ปี 2553 มูลค่าการส่งออก 24,454,217.15 บาท, ปี 2554 มูลค่าการส่งออก 38,386,132.86 บาท รายการสินค้าส่งออกที่สำคัญได้แก่ น้ำมันเชื้อเพลิง และวัสดุก่อสร้าง

สถิติการค้าชายแดน ด้านจังหวัดพะเยา - สปป.ลาว ปี 2550-2554

หน่วย : บาท

ปี / มูลค่า	มูลค่าการค้า	มูลค่านำเข้า	มูลค่าส่งออก	ดุลการค้า
ปี 2550	76,332,777.70	68,801,120.20	7,531,657.50	61,269,462.70
ปี 2551	45,480,360.80	40,354,296.80	,126,064.00	35,228,232.80
ปี 2552	29,885,504.21	19,804,642.85	10,080,861.36	9,723,781.49
ปี 2553	28,554,996.72	4,100,779.60	24,454,217.05	20,353,437.45
ปี 2554	41,950,161.47	3,564,028.61	38,386,132.86	34,822,104.25

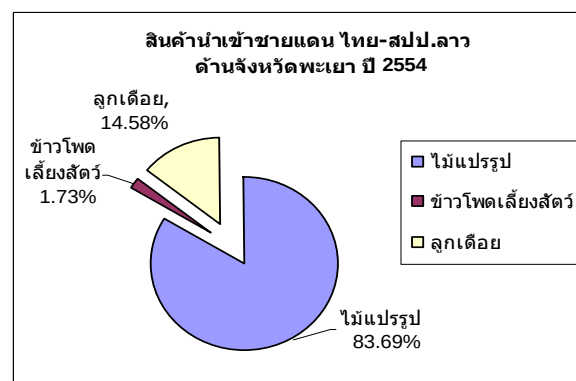
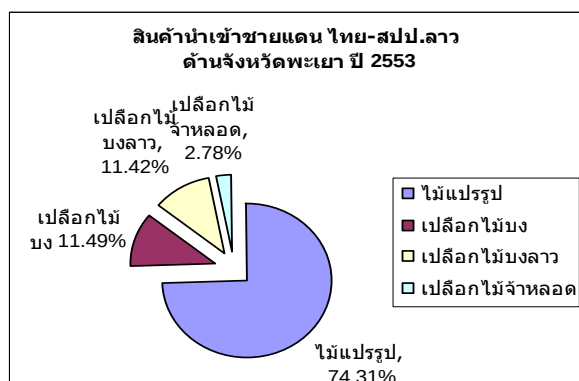
กราฟแสดงการเปรียบเทียบ มูลค่าการค้า มูลค่านำเข้า มูลค่าส่งออก ด้านจังหวัดพะเยา ปี 2550 - 2554

สินค้านำเข้า ระหว่างไทย-สปป.ลาว ด้านจังหวัดพะเยา ปี 2553 - 2554

หน่วย : บาท

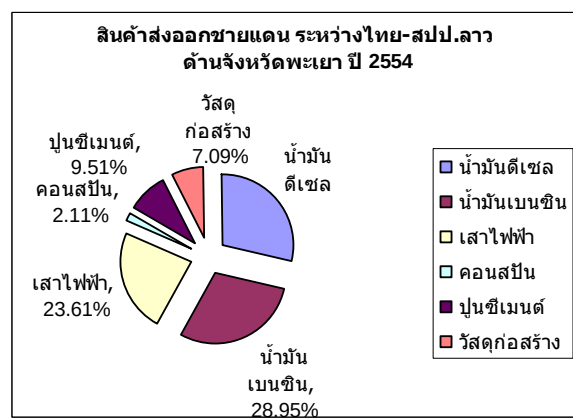
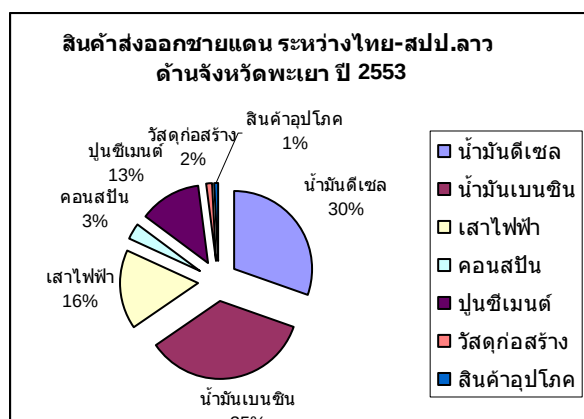
ลำดับ	รายการสินค้า	ปี 2553	ปี 2554
1.	ไม้แปรรูป	3,047,626.42	2,982,776.11
2.	เปลือกไม้บง	471,016.56	-
3.	เปลือกไม้บงลาว	468,215.71	-
4.	เปลือกไม้จำหลอด	113,920.91	-
5.	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	-	61,807.46
6.	ลูกเดือย	-	519,445.04
รวม		4,100,779.60	3,564,028.61

สินค้าส่งออก ระหว่างไทย-สปป.ลาว ด้านจังหวัดพะเยา ปี 2553 – 2554

หน่วย : บาท

ลำดับ	รายการสินค้า	ปี 2553	ปี 2554
1.	น้ำมันดีเซลหมุนเร็ว	7,415,174.45	11,031,730.70
2.	น้ำมันเบนซินไร้สาร	8,642,570.00	11,111,890.16
3.	เสาไฟฟ้า	3,953,800.00	9,061,300.00
4.	คอนสปีน	819,000.00	809,550.00
5.	ปูนซีเมนต์	3,057,600.00	3,650,100.00
6.	วัสดุก่อสร้าง	370,560.00	2,721,562.00
7.	สินค้าอุปโภคบริโภค	195,312.00	-
	รวม	24,454,016.45	38,386,132.86

แนวโน้มในการพัฒนาในอนาคต

ด้านการค้าการลงทุน

ผู้ประกอบการค้าชายแดนบ้านฮวก ได้รับผลกระทบจากการนำเข้าตามกรอบความตกลง WTO และ AFTA กำหนดระยะเวลาในการนำเข้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ระหว่างวันที่ 1 มี.ค. – 30 มิ.ย. ไม่สอดคล้องกับระยะเวลาการปลูก และการเก็บเกี่ยวผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในพื้นที่ สปป.ลาว ซึ่งจะเก็บเกี่ยวผลผลิตประมาณเดือน ม.ค. – ก.พ. อีกทั้งการนำเข้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามพันธกรณีความตกลง WTO อัตราภาษีนำเข้า ร้อยละ 73 รวมกับค่าธรรมเนียมพิเศษในการนำเข้า 180 บาท/ตัน ไม่เอื้อต่อการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันให้ผู้ประกอบการค้าในระดับท้องถิ่น เห็นควรส่งเสริมผู้ประกอบการค้า SMEs ขยายการลงทุนใน สปป.ลาว หรือร่วมลงทุนในกิจการวัสดุก่อสร้าง เครื่องอุปโภคบริโภค สถานีบริการน้ำมัน ร้านสะดวกซื้อ รวมทั้งผลักดันเชิงนโยบายจากภาครัฐระดับจังหวัดในการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกทางการค้าชายแดนไทย – ลาว พร้อมกับการสร้างความสัมพันธ์อันดี โดยอาศัยขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมเป็นจุดเชื่อมโยง ซึ่งจะทำให้มูลค่าการค้าชายแดนด้านจังหวัดพะเยาเพิ่มขึ้น

ด้านเส้นทางคมนาคม

เส้นทาง R3A คุณหมิง-บ่อหาน(จีน)-บ่อเต็น-ห้วยทราย(สปป.ลาว)-เชียงของ-กรุงเทพฯ(ไทย) อยู่ภายใต้กรอบเส้นทางเศรษฐกิจตามแนวเหนือ-ใต้ (North-South Economic Corridor : NSEC) ขณะนี้ การก่อสร้างเส้นทางถนนเกือบเสร็จและอยู่ระหว่างการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 4 (เชียงของ-ห้วยทราย) คาดว่าเมื่อสะพานก่อสร้างแล้วเสร็จ ในปี 2555 เส้นทาง R3a จะเป็นเส้นทางขนส่งสินค้าเกษตรที่สำคัญในอนาคต โดยเฉพาะการขนส่งผัก ผลไม้ จากไทย ไปสู่เมืองคุนหมิง และกว่างโจวของจีน รวมทั้งการขนส่งยางพารา จากภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทยไปยังจีนตอนใต้โดยเฉพาะเมืองฉงชิ่ง ซึ่งเป็นฐานการผลิตรถยนต์และยางรถยนต์ที่สำคัญแห่งหนึ่งของจีน โดยการขนส่งจากกรุงเทพฯ สู่เมืองคุนหมิงจะใช้เวลาเพียง 30 ชั่วโมง เทียบกับการขนส่งผ่านแม่น้ำโขงที่ใช้เวลาถึง 70 ชั่วโมง

ด้านจังหวัดพะเยา ควรเร่งเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับความเจริญที่จะมากับเส้นทาง R3a และปรับตัวให้เข้ากับโอกาสในอนาคต เช่น

1. การพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว ที่จะเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สร้างเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวในภูมิภาค
2. ด้านการค้า การลงทุน และ โลจิสติกส์ส่งเสริมการพัฒนาสินค้าและบริการให้มีคุณภาพ เพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของผู้ประกอบการ และการแสวงหาตลาดใหม่ๆ เพิ่มขึ้น ตลอดจนพัฒนาด้านโลจิสติกส์ และ Supply Chain รองรับการค้าเชื่อมโยงประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง
3. การสร้างความแข็งแกร่งให้ภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม เพื่อเพิ่มมูลค่า ทั้งด้านปริมาณ และคุณภาพ รวมทั้งส่งเสริมศักยภาพด้านการศึกษาวิจัย การสร้างนวัตกรรม และการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น
4. ดำรงฐานวัฒนธรรมและทุนทางสังคมของล้านนาที่มีความหลากหลาย ทั้งเชื่อมโยงทางวัฒนธรรมกับประเทศเพื่อนบ้านในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงไปพร้อมๆ กัน
5. พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คุณภาพ ชีวิต และสร้างความเข้มแข็งของกระบวนการประชาสังคม
6. ดำรงฐานทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ และการจัดการที่เป็นระบบ เกิดสมดุล
7. สร้างความมั่นคงในพื้นที่ปกติและพื้นที่ตามแนวชายแดน
8. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนให้มากขึ้น

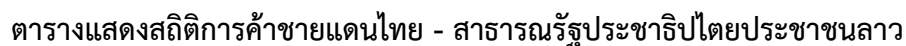
เส้นทางรถไฟสายเด่นชัย - พะเยา - เชียงราย - เชียงของ

การรถไฟแห่งประเทศไทย ได้มอบหมายให้กลุ่มบริษัทที่ปรึกษา ประกอบด้วย บริษัท เอ็ม เอ เอ คอนซัลแตนท์ จำกัด บริษัท เอฟซีลอย จำกัด และ บริษัท Nippon Koe Co.,Ltd เป็นผู้ดำเนินการโครงการศึกษาและออกแบบเพื่อเตรียมการก่อสร้างทางรถไฟ สายเด่นชัย - พะเยา - เชียงราย - เชียงของ เพื่อศึกษาและการพัฒนาโครงการเป็นไปด้วยความรอบคอบได้รับการยอมรับจากทุกภาคส่วน โดยได้รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อโครงการฯ เนื่องจากการก่อสร้างทางรถไฟ มีเส้นทางผ่านจังหวัดพะเยา ซึ่งอาจส่งผลทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ในการนี้ผู้ประกอบการค้าจังหวัดพะเยา จะมีโอกาสลดต้นทุนค่าขนส่งสินค้า ประชาชนจะมีทางเลือกในการเดินทางมากขึ้น

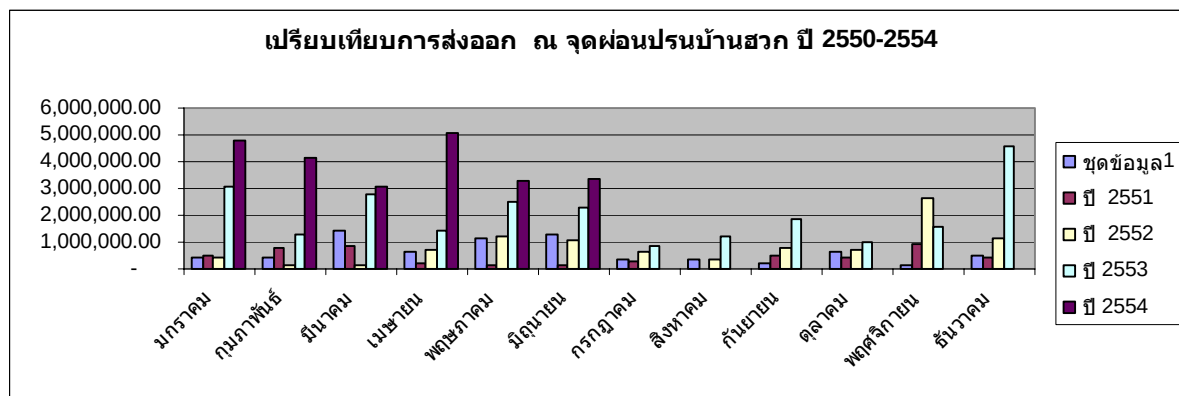
จังหวัดพะเยา มีจุดผ่อนปรนบ้านฮวก ตั้งอยู่ที่ตำบลภูซาง อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา ฝั่งตรงข้ามชายแดนไทย คือ บ้านปางมอญ และเมืองคอบ แขวงไชยบุรี สปป.ลาว

จุดผ่อนปรนบ้านฮวก มีกำหนดเวลาการเดินทางเข้า-ออก เวลา 06.00 – 18.00 น. ของทุกวัน โดยไม่มีวันหยุดพักเที่ยง โดยมีเจ้าหน้าที่ของ ศอปป.ค. อำเภอกุฉินารายณ์ ควบคุมการเข้าออกของประชาชน โดยอยู่ในความดูแลของฝ่ายกิจการพิเศษ ที่ทำการปกครองอำเภอกุฉินารายณ์ และจัดตลาดนัดทุกวันวันที่ 10 และ 30 ของทุกเดือน ณ บริเวณตลาดบ้านฮวก โดยมีสถิติการค้าชายแดนไทย-สปป.ลาว ดังนี้

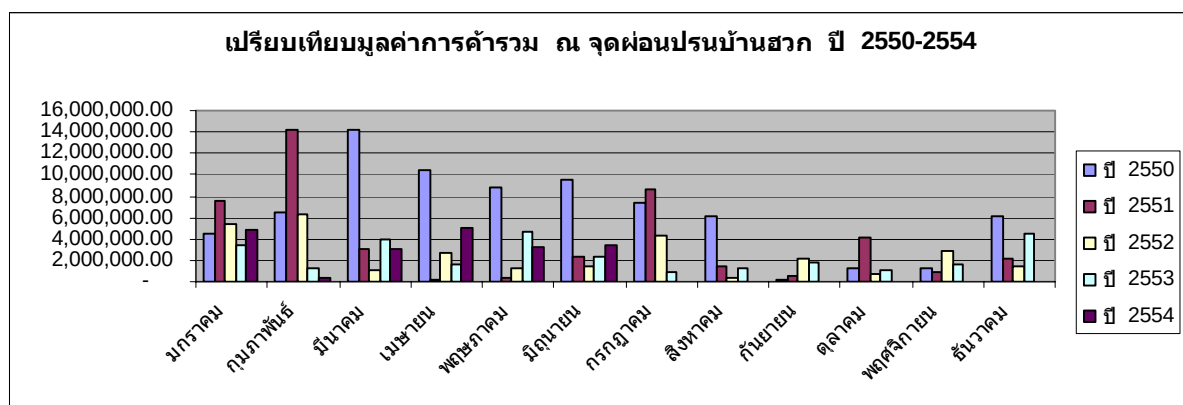

2. ด้านการส่งออก ปี 2554 (ม.ค.-มิ.ย) มีมูลค่าการส่งออก 23,697,104.90 บาท เปรียบเทียบกับปี 2553 (ม.ค.-มิ.ย) มีมูลค่าการส่งออก 13,370,659.60 บาท ลดลงร้อยละ 77.23 รายการสินค้าที่ส่งออก ได้แก่ เส้าไฟฟ้า ปูนซีเมนต์ น้ำมันดีเซลหมุนเร็ว น้ำมันเบนซินไร้สาร คอนสปีน เครื่องเหล็ก สังกะสี และวัสดุก่อสร้าง

ลำดับ	รายการสินค้าส่งออก ปี 2554	มูลค่า (บาท)
1.	เส้าไฟฟ้า	7,561,300.00
2.	ปูนซีเมนต์	3,650,100.00
3.	น้ำมันดีเซลหมุนเร็ว	4,645,621.00
4.	น้ำมันเบนซินไร้สาร	5,935,643.90
5.	คอนสปีน	744,600.00
6.	เครื่องเหล็ก	20,000.00
7.	สังกะสี	12,500.00
8.	วัสดุก่อสร้าง	977,340.00
9.	เครื่องจักรแปรรูปไม้	150,000.00
	รวมทั้งสิ้น	23,697,104.90

3. มูลค่าการค้ารวม ปี 2554 (ม.ค.-มิ.ย) มีมูลค่าการค้ารวม 24,038,870.55 บาท เทียบกับปี 2553 (ม.ค.-มิ.ย) มีมูลค่าการค้ารวม 17,471,439.2บาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 37.58 การค้าชายแดนปี 2554 (ม.ค.-มิ.ย) ไทยได้ดุลการค้ากับ สปป.ลาว 23,355,339.25 บาท

สถานการณ์การค้ากับประเทศเพื่อนบ้าน

สถิติการค้าชายแดนไทย - สปป.ลาว ด้านจังหวัดพะเยา ปี 2550 - 2553 มูลค่านำเข้าลดลงอย่างต่อเนื่อง ปี 2550 มูลค่านำเข้า 68,801,120.20 บาท, ปี 2551 มูลค่านำเข้า 40,354,296.80 บาท, ปี 2552 มูลค่านำเข้า 19,805,642.85 บาท, ปี 2553 มูลค่านำเข้า 4,100,779.60 บาท สาเหตุจากผลิตภัณฑ์ไม้แปรรูปที่เป็นสินค้านำเข้าสำคัญได้มีมูลค่าการนำเข้าลดลง จนถึงปัจจุบันไม่มีการนำเข้าเนื่องจาก สปป.ลาว ลดการให้สัมปทานไม้แปรรูป ประกอบกับผู้ประกอบการค้าบ้านฮวก ไม่สามารถนำเข้าผลผลิตทางการเกษตร เนื่องจากประสบปัญหาการนำเข้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามพันธกรณีตามความตกลง WTO อัตราภาษีนำเข้า ร้อยละ 73 รวมกับค่าธรรมเนียมพิเศษในการนำเข้า 180 บาท/ตัน ไม่เอื้อต่อการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันให้ผู้ประกอบการค้าในระดับท้องถิ่น

ในขณะที่ มูลค่าการส่งออก ปี 2550 - 2553 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ปี 2550 มูลค่าการส่งออก 7,531,657.50 บาท, ปี 2551 มูลค่าการส่งออก 5,126,064.00 บาท, ปี 2552 มูลค่าการส่งออก 10,080,861.26 บาท, ปี 2553 มูลค่าการส่งออก 24,454,217.15 บาท สินค้าส่งออกสำคัญได้แก่ วัสดุก่อสร้างและน้ำมันเชื้อเพลิง ที่มีสัดส่วนการส่งออกเพิ่มขึ้นตั้งแต่ปี 2552 จนถึงปัจจุบันเนื่องจากเกษตรกร สปป.ลาว (เมืองคอบ) มีรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรให้ผู้ประกอบการค้าจากจีนเพิ่มขึ้น ทำให้เศรษฐกิจของเมืองคอบขยายตัวและเริ่มมีการลงทุนก่อสร้างเพิ่มขึ้น

จังหวัดพะเยา ได้ขยายเวลาการเข้า-ออก จุดผ่อนปรนบ้านฮวก จากเดิมเวลา 08.00 - 17.00 น. เป็นเวลา 06.00 - 18.00 น. ของทุกวัน โดยไม่มีการหยุดพักเที่ยง และจัดตลาดนัดทุกวันทั้งที่ 10 และ 30 ของทุกเดือน ณ บริเวณตลาดบ้านฮวก อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา ซึ่งการขออนุญาตเดินทาง เข้า-ออก ให้เป็นไปตามข้อตกลงระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

สำหรับการยกระดับจุดผ่านแดนถาวร/ด่านสากล ในการประชุมคณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือไทย-ลาว ครั้งที่ 15 มีมติว่า สปป.ลาว ยังไม่มีความพร้อมในการยกระดับ ได้แก่ ด่านท้องถิ่นบ้านปางมอน เมืองคอบ แขวงไซยะบูลี ตรงข้ามกับจุดผ่อนปรนบ้านฮวก อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา อย่างไรก็ตามเห็นว่า น่าจะนำประเด็นดังกล่าวหารือในกรอบการประชุมคณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือไทย-ลาว ครั้งต่อไป

แนวโน้มในการพัฒนาในอนาคต

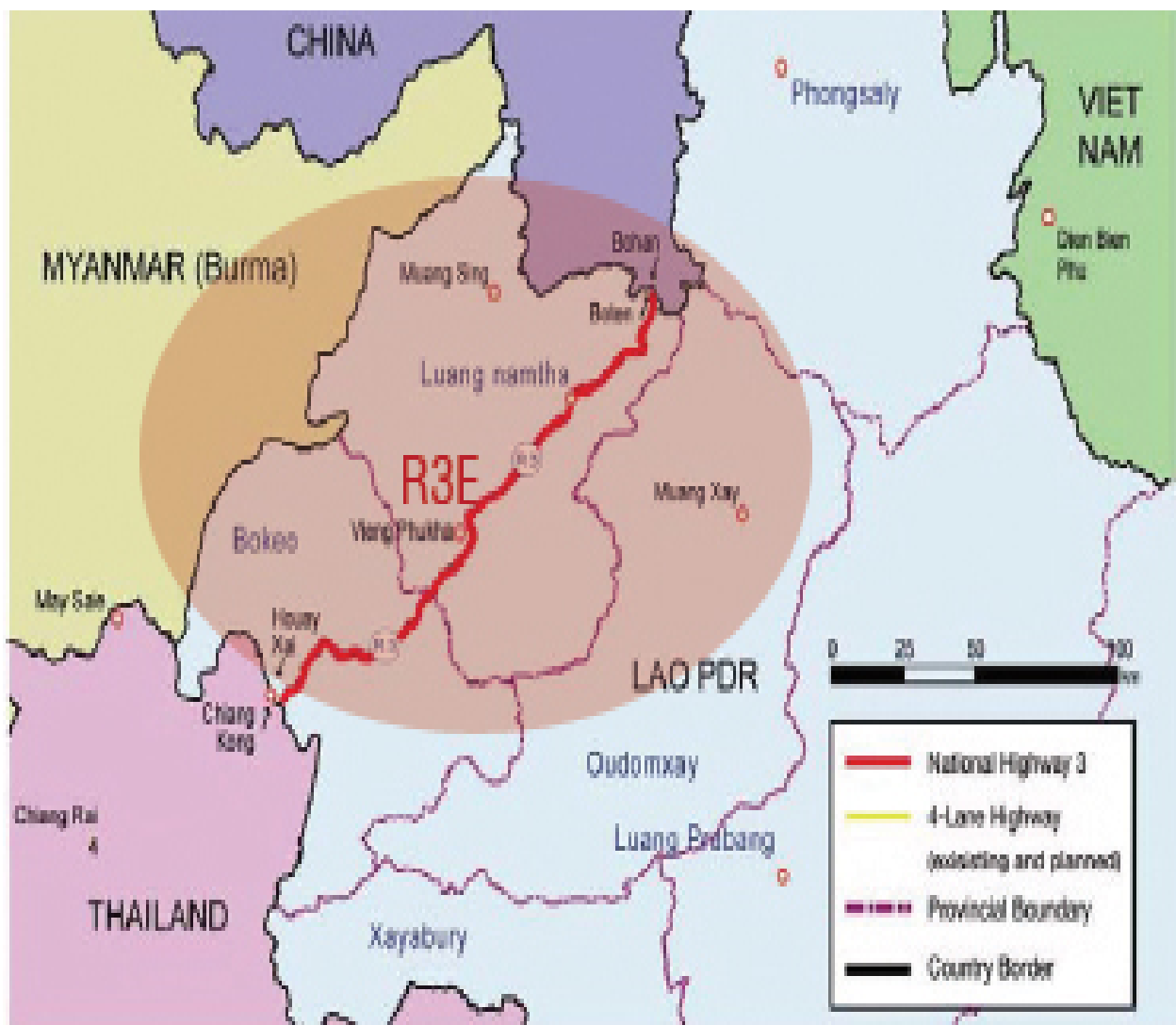
ด้านการค้าการลงทุน

ผู้ประกอบการค้าชายแดนบ้านฮวก ได้รับผลกระทบจากการนำเข้าตามกรอบความตกลง WTO และ AFTA กำหนดระยะเวลาในการนำเข้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ระหว่างวันที่ 1 มี.ค. - 30 มิ.ย ไม่สอดคล้องกับระยะเวลาการปลูกและเก็บเกี่ยวผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในพื้นที่ สปป.ลาว ซึ่งจะเก็บเกี่ยวผลผลิตประมาณเดือน ม.ค.- ก.พ. อีกทั้ง การนำเข้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ตามพันธกรณีตามความตกลง WTO อัตราภาษีนำเข้า ร้อยละ 73 รวมกับค่าธรรมเนียมพิเศษในการนำเข้า 180 บาท/ตัน ไม่เอื้อต่อการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันให้ผู้ประกอบการค้าในระดับท้องถิ่น เห็นควรส่งเสริมให้ผู้ประกอบการบ้านฮวก เสนอแผนการลงทุนการเพาะปลูกการผลิตสินค้าเกษตรแบบมีสัญญาให้เป็นรูปธรรม เพื่อป้องกันการลักลอบนำเข้าผลผลิตทางการเกษตร และส่งเสริมผู้ประกอบการท้องถิ่นด้านวัสดุก่อสร้างเครื่องอุปโภคบริโภค ขยายการลงทุนใน สปป.ลาว โดยการผลักดันเชิงนโยบายจากภาครัฐระดับจังหวัดในการสนับสนุนและอำนวยความสะดวกทางการค้าชายแดนไทย-ลาว พร้อมกับสร้างความสัมพันธ์อันดี โดยอาศัยขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมเป็นจุดเชื่อมโยง ซึ่งจะทำให้มูลค่าการค้าชายแดน ด้านจังหวัดพะเยา เพิ่มขึ้น

ด้านเส้นทางคมนาคม

-เส้นทาง R3A คุณหมิง-บ่อหาน (จีน)-บ่อเต็น-ห้วยทราย(สปป.ลาว)-เชียงของ-กรุงเทพฯ (ไทย) อยู่ภายใต้กรอบเส้นทางเศรษฐกิจตามแนวเหนือ-ใต้ (North-South Economic Corridor: NSEC) ขณะนี้การก่อสร้างเส้นทางถนนเกือบแล้วเสร็จและอยู่ระหว่างการก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 4 (เชียงของ-ห้วยทราย) คาดว่าเมื่อสะพานก่อสร้างแล้วเสร็จในปี 2555 เส้นทาง R3A จะเป็นเส้นทางขนส่งสินค้าเกษตรที่สำคัญในอนาคต โดยเฉพาะการขนส่งผักผลไม้จากไทยไปสู่เมืองคุนหมิงและกว่างโจวของจีน รวมทั้งการขนส่งยางพาราจากภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทยไปยังจีนตอนใต้โดยเฉพาะเมืองฉงชิ่งซึ่งเป็นฐานการผลิตรถยนต์และยางล้อรถยนต์ที่สำคัญแห่งหนึ่งของจีน โดยการขนส่งจากกรุงเทพฯ สู่มืองคุนหมิงจะใช้เวลาเพียง 30 ชั่วโมง เทียบกับการขนส่งผ่านแม่น้ำโขงที่ใช้เวลาถึง 70 ชั่วโมง ด้านจังหวัดพะเยา ควรเร่งเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับความเจริญที่จะมากับเส้นทาง R3A และปรับตัวให้เข้ากับโอกาสในอนาคตด้วย เช่น สถานีบริการน้ำมัน สำหรับเป็นจุดพักรถ ที่พักคน ร้านอาหาร ที่พักรับ-ส่งสินค้า รวมทั้งเตรียมความพร้อมภาคีทุกภาคส่วน และประชาสัมพันธ์ข้อมูลแก่ประชาชนอย่างต่อเนื่องเพื่อรับมือกับสิ่งที่เข้ามาอย่างเหมาะสม

เส้นทาง R3E บ่อเต็น – หลวงน้ำทา – ห้วยทราย (สปป.ลาว) – เชียงของ (ไทย)

เส้นทาง R3A คุณหมิง-บ่อหาน (จีน)-บ่อเต็น-ห้วยทราย(สปป.ลาว)-เชียงของ-กรุงเทพฯ (ไทย)

North - South Corridor แนวเหนือ - ใต้ 2 เส้นทาง
(เส้นสีแดง)

1. คุณหมิง (จีน) - บ่อเต็น - ห้วยทราย (ลาว) - เชียงของ
เชียงราย - พิชณุโลก - นครสวรรค์ - กรุงเทพฯ (ไทย)
(เส้น R 3 A/ R - Road 3 -ไทย จีน ลาว A - Asia)
2. เชียงตุง - ท่าขี้เหล็ก (พม่า) - แม่สาย - เชียงราย
พิษณุโลก - นครสวรรค์ - กรุงเทพฯ (เส้น R 3 B)

East - West Corridor แนวตะวันออก - ตะวันตก
3 เส้นทาง

1. ดานัง (เวียดนาม) - สะหวันเขต (ลาว) - สะพาน
แม่น้ำโขงแห่งที่ 2 มุกดาหาร - ขอนแก่น - พิชณุโลก
ตาก - แม่สอด (ไทย) - เมียวดี - เมาะละหม่ง (พม่า)
(เส้นสีน้ำตาล)
2. วังเตา - โฮจิมินห์ซิตี้ (เวียดนาม) - พนมเปญ (กัมพูชา)
อรัญประเทศ - สระแก้ว - ปราจีนบุรี - กาญจนบุรี
ทวาย (พม่า) (เส้นสีเทา)
3. นามคาน - คาเมา - ฮาเตียน (เวียดนาม) - กำพต
สะแอมเปิล - เกะกง - แซมแยม (กัมพูชา) - หาดเล็ก
ตราด - กรุงเทพฯ (ไทย) (เส้นสีม่วง)

ด้านการพัฒนาผู้ประกอบการค้าชายแดน

ผู้ประกอบการกลุ่มการค้าชายแดนไทย-ลาว (บ้านฮวก) ต้องเตรียมตัวรองรับกับการแข่งขันผู้ประกอบการจีน เนื่องจากกำลังซื้อสูง การแข่งขันค่อนข้างรุนแรง และมีความคล่องตัวในการทำธุรกิจสูงมาก ในการนี้ ควรมีการเตรียมความพร้อมทุกๆ ด้าน เพื่อส่งเสริมการค้าที่ยั่งยืน รับทราบสถานการณ์การค้าชายแดน, ระเบียบ ข้อกฎหมาย ที่ผู้ประกอบการค้าควรทราบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พิธีการนำเข้า/ขั้นตอนการดำเนินงานศุลกากร, สินค้าที่มีมาตรการนำเข้า-ส่งออก และการเปิดตลาดสินค้าเกษตรภายใต้เขตการค้าเสรีอาเซียน AFTA, หลักเกณฑ์และวิธีการในการขออนุญาต การอนุญาต แบบหนังสืออนุญาต และวิธีการขนย้ายข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และโครงการปรับปรุงและก่อสร้างถนนจาก บ้านฮวก จังหวัดพะเยา-เมืองคอบ - เมืองปากทา - เมืองปากคอบ-เมืองเชียงฮ่อน - เมืองคอบ สปป.ลาว

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดพะเยา 20 กรกฎาคม 2554

สภาพสังคม

11. การศึกษา

ในปีการศึกษา พ.ศ. 2553 จังหวัดพะเยา มีสถานศึกษาทั้งสิ้น 314 แห่ง มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 86,218 คน รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 6

สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในระดับอนุปริญาหรือสูงกว่าในจังหวัดพะเยา มีวิทยาลัยเทคนิคพะเยา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพะเยา วิทยาลัยการอาชีพดอกคำใต้ วิทยาลัยเทคโนโลยีและการจัดการ วิทยาลัยการอาชีพเชียงคำ สถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน 3 แห่ง วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา และมหาวิทยาลัยพะเยา

ตารางที่ 6 แสดงสถิติจำนวนสถานศึกษาและจำนวนนักเรียนโดยจำแนกตามสังกัด และรายอำเภอ
ปี พ.ศ. 2553 (ข้อมูล ณ วันที่ 30 ธันวาคม 2553)

ที่	อำเภอ	รวม แห่ง คน	สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ					นอกสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ		
			สนง. คกก. การศึกษา ขั้น พื้นฐาน	สนง.ปลัด กระทรวง ศึกษาธิการ	สนง.การ อาชีว ศึกษา	องค์กรใน กำกับ	กศน.	สนง. พระพุทธ ศาสนา แห่งชาติ	สำนัก บริหาร การศึกษา ท้องถิ่น	สนง. ตำรวจ แห่งชาติ
1	เมืองพะเยา	68 36,136	45 6,112	11 9,695	2 3,371	2 12,516	1 1,722	1 252	6 2,468	-
2	จุน	32 7,773	29 6,316	1 351	-	-	1 916	1 190	-	-
3	เชียงคำ	48 15,306	40 9,256	5 3,024	1 696	-	1 2,062	1 268	-	-
4	เชียงม่วน	17 2,759	15 2,302	-	-	-	1 410	1 47	-	-
5	ดอกคำใต้	35 5,897	29 3,596	3 946	1 332	-	1 826	1 197	-	-
6	ปง	51 9,526	44 7,641	-	1 357	-	1 693	2 235	2 448	1 152
7	แม่ใจ	23 3,018	20 2,292	1 60	-	-	1 575	1 91	-	-
8	ภูซาง	24 4,419	21 3,469	-	-	-	1 760	1 107	1 83	-
9	ภูพานยาว	16 1,384	15 961	-	-	-	1 423	-	-	-
	รวม	314 86,218	258 41,945	21 14,076	5 4,756	2 12,516	9 8,387	9 1,387	9 2,999	1 152

ที่มา : ข้อมูลนักเรียน 2553 จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 , 2

12. สาธารณสุข

12.1 สถานบริการสุขภาพภาครัฐ

จังหวัดพะเยา มีสถานบริการของสาธารณสุขภาครัฐในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ประกอบด้วย โรงพยาบาลทั่วไป 2 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลพะเยา มีจำนวนเตียงผู้ป่วย 400 เตียง โรงพยาบาลเชียงคำ มีจำนวนเตียงผู้ป่วย 225 เตียง , โรงพยาบาลชุมชนขนาด 30 เตียง จำนวน 5 แห่ง , โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จำนวน 94 แห่ง และสถานบริการสาธารณสุขชุมชน 15 แห่ง มีโรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงกลาโหมขนาดเตียงผู้ป่วย 30 เตียง 1 แห่ง และมีศูนย์บริการสาธารณสุขเทศบาลเมือง 2 แห่ง

12.2 สถานบริการสุขภาพภาคเอกชน

จังหวัดพะเยามี สถานบริการสุขภาพภาคเอกชนประกอบด้วย โรงพยาบาลเอกชน ขนาดเตียงผู้ป่วย 100 เตียง จำนวน 1 แห่ง คลินิกเวชกรรม 45 แห่ง คลินิกทันตกรรม 11 แห่ง คลินิกการพยาบาลและผดุงครรภ์ 6 แห่ง คลินิกเทคนิคการแพทย์ 3 แห่ง และคลินิกการแพทย์แผนไทย 1 แห่ง ร้านขายยาแผนปัจจุบัน 40 แห่ง ร้านขายยาบรรจุเสร็จไม่ใช่อันตราย 17 แห่ง ร้านขายยาแผนโบราณ 5 แห่ง

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนสถานพยาบาลและสถานบริการสาธารณสุข ในจังหวัดพะเยา ปี 2554

ที่	อำเภอ	โรงพยาบาล รัฐบาล	โรงพยาบาล เอกชน	สถานีนอมา้ย	คลินิกทุก ประเภท
1	เมือง	2	1	15	35
2	จุน	1	-	9	5
3	เชียงคำ	1	-	17	16
4	เชียงม่วน	1	-	5	-
5	ดอกคำใต้	1	-	15	4
6	ปง	1	-	12	2
7	แม่ใจ	1	-	9	3
8	ภูซาง	-	-	7	2
9	ภูพานยาว	-	-	5	-
	รวม	8	1	94	67

แหล่งข้อมูล : กลุ่มงานคุ้มครองผู้บริโภคและเภสัชสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพะเยา

: ข้อมูล ณ 17 ธันวาคม 2553

12.3 บริการสาธารณสุขระดับชุมชน

จังหวัดพะเยา มีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.)และศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน(ศสมช.) ซึ่งดำเนินการโดยประชาชนให้บริการประชาชนเอง และมีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขระดับตำบลเป็นพี่เลี้ยง ให้บริการทั้งด้านส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค รักษาพยาบาลเบื้องต้นและฟื้นฟูสมรรถภาพ โดยมี อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านปฏิบัติงาน จำนวนทั้งสิ้น 14,690 คน และมีศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชนให้บริการ จำนวน 659 แห่ง

12.4 สาเหตุการเจ็บป่วยที่สำคัญของประชาชนพะเยา

- สาเหตุการป่วยของผู้ป่วยที่มารับบริการประเภทผู้ป่วยนอก 5 อันดับแรกของปี 2554 ได้แก่

- อันดับ 1 โรคระบบทางเดินหายใจ อัตราป่วย 57,475.20 ต่อประชากรแสนคน
- อันดับ 2 โรคระบบกล้ามเนื้อ อัตราป่วย 51,497 ต่อประชากรแสนคน
- อันดับ 3 โรคระบบไหลเวียนเลือด อัตราป่วย 46,443.20 ต่อประชากรแสนคน
- อันดับ 4 โรคระบบย่อยอาหารรวมทั้งโรคในช่องปาก อัตราป่วย 41,788.20 ต่อประชากรแสนคน
- อันดับ 5 โรคเกี่ยวกับต่อมไร้ท่อ โภชนาการและเมตาบอลิซึม อัตรา 29,647.70 ต่อประชากรแสนคน

- สาเหตุการป่วยของผู้ป่วยที่มารับบริการประเภทผู้ป่วยใน 5 อันดับแรกของปี 2554 ได้แก่

- อันดับ 1 โรคความดันโลหิตสูง อัตราป่วย 682.4 ต่อประชากรแสนคน
- อันดับ 2 โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง อัตราป่วย 438.9 ต่อประชากรแสนคน
- อันดับ 3 โรคอวัยวะร่วม อัตราป่วย 437.8 ต่อประชากรแสนคน
- อันดับ 4 อุบัติเหตุจลาจล อัตราป่วย 256.3 ต่อประชากรแสนคน
- อันดับ 5 โรคเบาหวาน อัตราป่วย 255.4 ต่อประชากรแสนคน

12.5 กลุ่มสาเหตุการตายที่สำคัญของประชาชนพะเยา

อัตราการตายต่อประชากรแสนคน 10 อันดับของประชาชนจังหวัดพะเยา ปี 2554 ได้แก่

- อันดับ 1 เนื้องอกร้ายที่ท่อน้ำดีและตับ อัตราตาย 54.8 ต่อประชากรแสนคน
- อันดับ 2 ท่อไตอักเสบ อัตราตาย 54.4 ต่อประชากรแสนคน
- อันดับ 3 อุบัติเหตุจลาจล อัตราตาย 44.9 ต่อประชากรแสนคน
- อันดับ 4 โลหิตเป็นพิษ อัตราตาย 40.2 ต่อประชากรแสนคน
- อันดับ 5 โรคเอดส์ อัตราตาย 33.4 ต่อประชากรแสนคน
- อันดับ 6 มะเร็งไม่จำเพาะ อัตราตาย 31.4 ต่อประชากรแสนคน
- อันดับ 7 มะเร็งปอด อัตราตาย 30.6 ต่อประชากรแสนคน
- อันดับ 8 ปอดบวม อัตราตาย 21.1 ต่อประชากรแสนคน
- อันดับ 9 เบาหวาน อัตราตาย 19.9 ต่อประชากรแสนคน
- อันดับ 10 ตับแข็ง อัตราตาย 19.7 ต่อประชากรแสนคน

12.6 ปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญของจังหวัดพะเยา 10 อันดับ ปี 2554 ได้แก่

- อันดับ 1 โรคความดันโลหิตสูง
- อันดับ 2 มะเร็งท่อน้ำดีและตับ
- อันดับ 3 อุบัติเหตุจลาจล
- อันดับ 4 โรคเอดส์
- อันดับ 5 โรคท่อไตอักเสบ
- อันดับ 6 โรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง
- อันดับ 7 ติดเชื้อในกระแสเลือด
- อันดับ 8 มะเร็งไม่จำเพาะ
- อันดับ 9 มะเร็งหลอดลมและปอด
- อันดับ 10 ฆ่าตัวตาย

การท่องเที่ยว

จังหวัดพะเยา มีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งทางธรรมชาติ โบราณสถานและประวัติศาสตร์ ศิลปกรรม และวัฒนธรรมประเพณี โดยมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญดังนี้

1. **แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ** เช่น กว๊านพะเยา วนอุทยานภูลังกา (ดอยหมอก-สนามร่มร้อน) อุทยานแห่งชาติภูซาง (น้ำตกภูซาง-น้ำตกอุ่น) อุทยานภูนาง (นกยูงธรรมชาติ) วนอุทยานไดโนเสาร์แก่งหลวง อุทยานแห่งชาติดอยหลวง (น้ำตกปูแกง น้ำตกจำปาทอง) หนาวผาเหวดตา (กิจกรรมโรยตัว) เป็นต้น

2. **แหล่งท่องเที่ยวทางด้านประวัติศาสตร์และโบราณสถาน** เช่น หอวัฒนธรรมนิทัศน์ วัดศรีโคมคำ วัดพระธาตุจอมทอง พิพิธภัณฑ์เวียงพาว (วัดลี) วัดอนาลโยทิพยาราม อนุสาวรีย์พ่อขุนงำเมือง โบราณสถานเวียงลอ แหล่งโบราณสถานบ้านร่องไฮ แหล่งเครื่องถ้วยเวียงบัว กลุ่มวัดไถลื้อ (วัดหย่วน วัดแสนเมืองมา วัดท่าฟ้าใต้ ฯลฯ) กลุ่มวัดไทยใหญ่ (วัดพระเจ้านั่งดิน วัดนันทาราม ฯลฯ) เป็นต้น

3. **กิจกรรมการท่องเที่ยว 12 เดือน** เช่น งานอนุสรณ์ผู้เสียสละ งานเปิดโลกอุตสาหกรรมอัญมณี งานบวงสรวงพ่อขุนงำเมือง งานปีใหม่เมืองกว๊านพะเยา งานปีใหม่เมืองไถลื้อ เทศกาลลิ้นจี่และของดีจังหวัดพะเยา ประเพณีไหว้สาพระเจ้าตนหลวง (ประเพณีแปดเป็ง) งานถนนคนเดิน งานเทศกาลยี่เป็งลอยโคมที่กว๊านพะเยา งานสืบสานตำนานไถลื้อ เป็นต้น

ข้อมูลสถิติการท่องเที่ยวของจังหวัดพะเยาในปี 2550 มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมเยือนจังหวัดพะเยา จำนวนทั้งสิ้น 419,192 คน แยกเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 373,592 คน และเป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ จำนวน 43,600 คน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของผู้มาเยี่ยมเยือน เป็นเงิน 935.90 บาท/คน/วัน

ที่มา : รายงานสถิติจังหวัด พ.ศ.2553 สำนักงานสถิติจังหวัดพะเยา
สำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

แผนพัฒนาจังหวัดพะเยา พ.ศ.2553 - 2556

การทบทวนแผนพัฒนาจังหวัดพะเยาปี พ.ศ. 2553 - 2556 ได้ทำการศึกษาบริบทและศักยภาพของจังหวัดตามกระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและการแก้ไขปัญหาของจังหวัด ประชาชน ผู้เกี่ยวข้อง ปรากฏชาวบ้าน ซึ่งกระบวนการกระทำการบูรณาการโดยผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ จากองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน มามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทาง วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และยุทธศาสตร์ในการพัฒนาจังหวัดพะเยา รายละเอียด ดังนี้

วิสัยทัศน์จังหวัด

“เมืองเกษตรปลอดภัย การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน”

เกษตรปลอดภัย : การพัฒนาการเกษตรของจังหวัดพะเยา ทั้งกระบวนการผลิต การบำรุงรักษา การลดใช้สารเคมี การนำผลผลิตไปสู่ผู้บริโภค ภาคการค้า โดยเน้นความปลอดภัย คุณภาพมาตรฐานก่อให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดี สร้างรายได้ และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข และทำให้เกิดศักยภาพของคนและชุมชนให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืน

การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน : การท่องเที่ยวในทุกมิติ โดยเน้นการบูรณาการ การพัฒนา การอนุรักษ์และส่งเสริมให้ใช้ทุนทรัพยากรของจังหวัดให้มีประสิทธิภาพให้เกิดความมั่นคง ยั่งยืน คงอยู่กับจังหวัดพะเยา อย่างต่อเนื่อง และจะส่งผลให้มีการท่องเที่ยว สร้างอาชีพ สร้างรายได้ ประชาชนมีคุณภาพชีวิตและความมั่นคง และเน้นการบริหารจัดการภาครัฐ เพื่อหนุนเสริมศักยภาพการให้บริการประชาชนให้บรรลุตามความต้องการ ในการพัฒนาจังหวัด

พันธกิจของจังหวัดพะเยา

1. แก้ไขปัญหาหนี้สินและความยากจนโดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน พัฒนาแหล่งเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมล้านนา พัฒนาภาคเกษตรกรรมและการท่องเที่ยว
3. ส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคง ชุมชนเข้มแข็ง และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข
4. อนุรักษ์ ปันฟู และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
5. พัฒนาระบบและประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการ

เป้าประสงค์รวมของจังหวัดพะเยา

1. ประชาชนมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
2. เพิ่มมูลค่าการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และการส่งออกของจังหวัด
3. หมู่บ้าน / ชุมชน คิดเป็น ทำเป็น สามารถแก้ปัญหาของตนเองโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนได้อย่างยั่งยืน
4. ประชาชนอยู่ในสังคมอย่างสงบสุข มีความมั่นคง ชุมชนเข้มแข็งและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข
5. ทรัพยากรธรรมชาติ ป่าไม้ แหล่งน้ำ ดิน อุดมสมบูรณ์
6. บ้านเมืองสะอาด ภูมิทัศน์สวยงาม และมีสิ่งแวดล้อมที่ปราศจากมลพิษ
7. ประชาชนได้รับการบริการด้านต่าง ๆ จากภาครัฐอย่างทั่วถึงเป็นธรรม และมีคุณภาพ

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายการพัฒนา (KPI/Targets)

1. ร้อยละที่ลดลงของครัวเรือนยากจนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ. (ค่าเป้าหมาย : ร้อยละ 50)
2. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมการจัดการเกษตรแบบองค์รวมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ค่าเป้าหมาย : ร้อยละ 20)
3. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของเกษตรกรที่ทำการเกษตรปลอดภัยสู่เกษตรกรอินทรีย์(ค่าเป้าหมาย:ร้อยละ 3)
4. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรของจังหวัดพะเยาประกอบด้วย ข้าว/ข้าวโพด/ลิ้นจี่/ลำไย และยางพารา (ค่าเป้าหมาย : ร้อยละ 5)
5. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญของจังหวัดพะเยา(ผลผลิต/หน่วย)
(ค่าเป้าหมาย : ร้อยละ 5)
6. ระดับความสำเร็จของการพัฒนาคุณภาพด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดพะเยา
(ค่าเป้าหมาย : ร้อยละ 5)
7. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าการค้าของจังหวัด (ค่าเป้าหมาย : ร้อยละ 5)
8. ระดับความสำเร็จของการแก้ไขปัญหาสังคมและพัฒนาคุณภาพชีวิต (ค่าเป้าหมาย : ระดับ 5)
9. ระดับความสำเร็จของการแก้ไขปัญหาเสพติด (ค่าเป้าหมาย : ระดับ 5)
10. ระดับคะแนนเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของร้อยละการจับกุมผู้กระทำความผิด ในคดีแต่ละกลุ่มที่เกิดขึ้นในปีงบประมาณ พ.ศ. 2553 (ค่าเป้าหมาย : ร้อยละ 58)
 - กลุ่มที่ 1 : คดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ ค่าเป้าหมาย : ร้อยละ 45
 - กลุ่มที่ 2 : คดีชีวิต ร่างกาย และเพศ ค่าเป้าหมาย : ร้อยละ 60
 - กลุ่มที่ 3 : คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ ค่าเป้าหมาย : ร้อยละ 58
11. ระดับความสำเร็จของการดำเนินการตามแผนงานด้านความมั่นคง (ค่าเป้าหมาย : ระดับ 5)
12. ระดับความสำเร็จของการดำเนินการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
(ค่าเป้าหมาย : ระดับ 5)
13. ร้อยละของจำนวนพื้นที่ป่าไม้ที่ได้รับการฟื้นฟูเทียบกับจำนวนป่าไม้ปกคลุมที่หายไป
(ค่าเป้าหมาย : ร้อยละ 20)
14. ระดับคุณภาพแหล่งน้ำสำคัญอยู่ในเกณฑ์ดี (ค่าเป้าหมาย : คุณภาพน้ำ ระดับ ดี)
15. ร้อยละที่ลดลงของการเกิดหมอกควันและไฟป่า (ค่าเป้าหมาย : ร้อยละ 20)
16. ร้อยละของชุมชนที่มีการดำเนินการลด คัด แยกขยะมูลฝอย (ค่าเป้าหมาย : ร้อยละ 10)
17. ร้อยละของระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการ (ค่าเป้าหมาย : ร้อยละ 85)
18. ระดับความสำเร็จของร้อยละเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในการรักษา มาตรฐานระยะเวลาการให้บริการ
(ค่าเป้าหมาย : ระดับ 5)

ประเด็นยุทธศาสตร์จังหวัดพะเยา

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 : พัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อสร้างรายได้และขยายโอกาส

ด้านการเกษตร การค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว

ความเชื่อมโยงกับนโยบายรัฐบาลที่ 8 การบริหารจัดการ

(1) เป้าประสงค์

1. ประชาชนมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
2. เพิ่มมูลค่าการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และการส่งออกของจังหวัด

(2) ตัวชี้วัด / ค่าเป้าหมาย

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย
1. ร้อยละที่ลดลงของครัวเรือนยากจนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ.	ร้อยละ 50
2. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมการจัดการเกษตรแบบองค์รวมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ร้อยละ 20
3. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของเกษตรกรที่ทำการเกษตรปลอดภัยสู่เกษตรกรอินทรีย์	ร้อยละ 3
4. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรของจังหวัดพะเยาประกอบด้วย ข้าว/ข้าวโพด/ลิ้นจี่/ลำไย และยางพารา	ร้อยละ 5
5. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของผลผลิตทางการเกษตรที่สำคัญของจังหวัดพะเยา (ผลผลิต/หน่วย)	ร้อยละ 5
6. ระดับความสำเร็จของการพัฒนาคุณภาพด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดพะเยา	ร้อยละ 5
7. ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าการค้าของจังหวัด	ร้อยละ 5

(3) กลยุทธ์

1. พัฒนาการเกษตรครบวงจร
2. พัฒนาศักยภาพสถาบันเกษตรกรและผู้ประกอบการ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน
3. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์และวัฒนธรรม โดยการฟื้นฟู บริหารจัดการการท่องเที่ยว พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก กิจกรรมและรูปแบบการท่องเที่ยว
4. ส่งเสริมการประกอบอาชีพ
5. ขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
6. พัฒนาการค้า การลงทุน

(4) แนวทางการพัฒนา

1. พัฒนาการเกษตรครบวงจร
 - 1.1 ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่เกษตรกร ทั้งในด้านการผลิต การแปรรูป และการตลาด
 - 1.2 สนับสนุนปัจจัยการผลิต
 - 1.3 สนับสนุนการแปรรูป บรรจุภัณฑ์ และการตลาดและประชาสัมพันธ์
2. พัฒนาแหล่งน้ำและโครงสร้างพื้นฐาน
 - 2.1 พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
 - 2.2 พัฒนาเส้นทางคมนาคมเพื่อการเกษตร
3. พัฒนาศักยภาพสถาบันเกษตรกรและผู้ประกอบการ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน
 - 3.1 รวมกลุ่มสถาบันเกษตรกร
 - 3.2 อบรมให้ความรู้
 - 3.3 สร้างและเชื่อมโยงเครือข่ายผู้ประกอบการ
4. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์และวัฒนธรรม โดยการฟื้นฟู บริหารจัดการการท่องเที่ยว พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก กิจกรรมและรูปแบบการท่องเที่ยว
 - 4.1 พัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว
 - 4.2 พัฒนา ฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว
 - 4.3 สร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวของจังหวัด

- 4.4 จัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว
- 4.5 พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว
- 4.6 ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว
5. ส่งเสริมการประกอบอาชีพ
 - 5.1 พัฒนาอาชีพและผลิตภัณฑ์ชุมชนให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน
 - 5.2 การทำการเกษตรตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
 - 5.3 ส่งเสริม สนับสนุนการดำรงชีวิตของประชาชนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 - 5.4 ส่งเสริมการประกอบอาชีพด้านการเกษตร
 - 5.5 ขยายช่องทางการตลาด
6. ขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
 - 6.1 พัฒนาศูนย์การเรียนรู้อ่างเก็บน้ำห้วยไฟ อันเนื่องมาจากพระราชดำริให้เป็นศูนย์เรียนรู้ต้นแบบ
 - 6.2 ดำเนินกิจกรรมการพัฒนาที่อ่างเก็บน้ำตามพระราชดำริ ในทุกอำเภอตามแนวทางของศูนย์เรียนรู้อ่างเก็บน้ำห้วยไฟ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
 - 6.3 พัฒนาโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่
7. พัฒนาการค้า การลงทุน
 - 7.1 ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต
 - 7.2 พัฒนาการบริการเพื่อให้ได้มาตรฐาน
 - 7.3 เข้าร่วมงานแสดงสินค้า และจำหน่ายสินค้า จัด Road Show
 - 7.4 ส่งเสริมการค้าการลงทุนกับประเทศในกลุ่ม GMS

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 : พัฒนาศักยภาพคนและชุมชนให้มีความเข้มแข็ง

มีความเชื่อมโยงกับนโยบายรัฐบาลที่ 8 การบริหารจัดการ

(1) เป้าประสงค์

1. หมู่บ้าน/ชุมชน คิดเป็น ทำเป็น สามารถแก้ปัญหาของตนเองโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนได้อย่างยั่งยืน

(2) ตัวชี้วัด / ค่าเป้าหมาย

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย
1. ระดับความสำเร็จของการแก้ไขปัญหาสังคมและพัฒนาคุณภาพชีวิต	ระดับ 5

เกณฑ์การประเมิน

- ระดับที่ 1 หมายถึงมีแผนในการแก้ไขปัญหาสังคมและพัฒนาคุณภาพชีวิต
- ระดับที่ 2 หมายถึงดำเนินการตามแผนได้ร้อยละ 30
- ระดับที่ 3 หมายถึงดำเนินการตามแผนได้ร้อยละ 50
- ระดับที่ 4 หมายถึงดำเนินการตามแผนได้ร้อยละ 75 ขึ้นไป
- ระดับที่ 5 หมายถึงมีการจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงาน

(3) กลยุทธ์

1. ส่งเสริมสนับสนุนองค์กร ชุมชน เครือข่าย เข้าร่วมการป้องกันและแก้ไขปัญหาของสังคม
2. พัฒนาศักยภาพประชาชนทุกกลุ่มวัยให้มีภูมิคุ้มกัน สามารถเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

(4) แนวทางการพัฒนา

1. ส่งเสริมสนับสนุนองค์กร ชุมชน เครือข่าย เข้าร่วมการป้องกันและแก้ไขปัญหาของสังคม
 - 1.1 พัฒนากลุ่ม องค์กรชุมชน และภาครัฐ ให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาสถาบันครอบครัว และชุมชนให้เข้มแข็ง
 - 1.2 ส่งเสริมอนุรักษ์ ภูมิปัญญา พัฒนาแหล่งเรียนรู้ และวัฒนธรรมท้องถิ่น
 - 1.3 สนับสนุนการบูรณาการการทำงานภาคประชาชนให้เป็นเอกภาพ
 - 1.4 พัฒนาศักยภาพภาคีเครือข่าย ในการดูแลสุขภาพและมีการกำหนดมาตรการทางสังคมในการจัดการสภาวะแวดล้อม ที่เอื้อต่อการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกัน โรคได้อย่างผสมผสานและต่อเนื่อง
 - 1.5 พัฒนาระบบและกลไกการจัดการสวัสดิการของชุมชนและสังคมโดยเน้นการมีส่วนร่วม
2. การพัฒนาศักยภาพประชาชนทุกกลุ่มวัยให้มีภูมิคุ้มกัน สามารถเผชิญกับสภาพปัญหาสังคมที่เกิดขึ้น
 - 2.1 สร้างความเข้มแข็งแก่สถาบันครอบครัว
 - 2.2 พัฒนาการจัดการศึกษาของจังหวัดให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย
 - 2.3 พัฒนาและปลูกฝังด้านคุณธรรม จริยธรรม
 - 2.4 ส่งเสริมพัฒนาศักยภาพให้ประชาชนสามารถจัดการสุขภาพได้ด้วยตนเอง/ครอบครัว/ชุมชน
 - 2.5 ส่งเสริมและพัฒนาการกีฬา นันทนาการ ให้ประชาชนอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ
 - 2.6 ส่งเสริมความมั่นคงและปลอดภัยในการประกอบอาชีพ
 - 2.7 ส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานและการคุ้มครองสิทธิของประชาชน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 : บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความเชื่อมโยงกับนโยบายรัฐบาลที่ 8 การบริหารจัดการ

(1) เป้าประสงค์

1. ทรัพยากรธรรมชาติ ป่าไม้ แหล่งน้ำ ดิน อุดมสมบูรณ์
2. บ้านเมืองสะอาด ภูมิทัศน์สวยงาม และมีสิ่งแวดล้อมที่ปราศจากมลพิษ

(2) ตัวชี้วัด / ค่าเป้าหมาย

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย
1. ระดับความสำเร็จของการดำเนินการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	ระดับ 5
2. ร้อยละของจำนวนพื้นที่ป่าไม้ที่ได้รับการฟื้นฟูเทียบกับจำนวนป่าไม้ปกคลุมที่หายไป	ร้อยละ 20
3. ระดับคุณภาพแหล่งน้ำสำคัญอยู่ในเกณฑ์ดี	ดี
4. ร้อยละที่ลดลงของการเกิดหมอกควันและไฟป่า	ร้อยละ 20
5. ร้อยละของชุมชนที่มีการดำเนินการลด คัด แยกขยะมูลฝอย	ร้อยละ 10

เกณฑ์การประเมิน

1) เกณฑ์ในการประเมินคุณภาพน้ำ

- 5 - เสื่อมโทรมมาก
- 4 - เสื่อมโทรม
- 3 - ดีพอใช้
- 2 - ดี
- 1 - ดีมาก

2) เกณฑ์ในการดำเนินการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ระดับที่ 1 หมายถึง มีแผนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ระดับที่ 2 หมายถึง ดำเนินการตามแผนได้ร้อยละ 30

ระดับที่ 3 หมายถึง ดำเนินการตามแผนได้ร้อยละ 50

ระดับที่ 4 หมายถึง ดำเนินการตามแผนได้ร้อยละ 75 ขึ้นไป

ระดับที่ 5 หมายถึง มีการจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงาน

(3) กลยุทธ์

- 1. ส่งเสริมการเพิ่มพื้นที่สีเขียว ในเขตป่า เขตชุมชน และเขตเมือง
- 2. สนับสนุนการจัดการดินและน้ำ
- 3. ส่งเสริมการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมแบบมีส่วนร่วม

(4) แนวทางการพัฒนา

- 1. ส่งเสริมการเพิ่มพื้นที่สีเขียว ในเขตป่า เขตชุมชน และเขตเมือง
 - 1.1 ส่งเสริมการปลูกไม้ 3 อย่างประโยชน์ 4 อย่าง และเพาะซากกล้าไม้ เพื่อแจกจ่ายแก่ประชาชนและองค์กรนำไปปลูกเพิ่มพื้นที่สีเขียว
 - 1.2 ดำเนินการป้องกันและปราบปรามการบุกรุกทำลายทรัพยากรธรรมชาติ
 - 1.3 สร้างจิตสำนึก ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 2. สนับสนุนการจัดการดินและน้ำ
 - 2.1 ก่อสร้างฝายต้นน้ำลำธาร ปลูกแฝกตามแนวพระราชดำริ
 - 2.2 ฝักระวังและพัฒนาแหล่งน้ำที่สำคัญ
 - 2.3 บริหารจัดการแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอุปโภค บริโภคของชุมชน
- 3. ส่งเสริมการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมแบบมีส่วนร่วม
 - 3.1 องค์กรประชาสัมพันธ์ รวมถึงการใช้มาตรการบังคับในการลดการเกิดหมอกควัน และไฟฟ้า
 - 3.2 การผลักดันส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 : พัฒนาสังคมให้สงบสุขและมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
มีความเชื่อมโยงกับนโยบายรัฐบาลที่ 8 การบริหารจัดการ

(1) เป้าประสงค์

- 1. ประชาชนอยู่ในสังคมอย่างสงบสุข มีความมั่นคง ชุมชนเข้มแข็งและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

(2) ตัวชี้วัด / ค่าเป้าหมาย

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย
1. ระดับความสำเร็จของการแก้ไขปัญหายาเสพติด	ระดับ 5
2. ระดับคะแนนเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของร้อยละการจับกุมผู้กระทำความผิด ในคดีแต่ละกลุ่มที่เกิดขึ้นในปีงบประมาณ พ.ศ. 2553	ร้อยละ 58
กลุ่มที่ 1 : คดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญ ค่าเป้าหมาย:ร้อยละ 45	
กลุ่มที่ 2 : คดีชีวิต ร่างกาย และเพศ ค่าเป้าหมาย:ร้อยละ 60	
กลุ่มที่ 3 : คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ค่าเป้าหมาย:ร้อยละ 58	
3. ระดับความสำเร็จของการดำเนินการตามแผนงานด้านความมั่นคง	ระดับ 5

เกณฑ์การประเมิน

- ระดับที่ 1 หมายถึงมีแผนในการแก้ไขปัญหายาเสพติดและแผนงานด้านความมั่นคง
- ระดับที่ 2 หมายถึงดำเนินการตามแผนได้ร้อยละ 30
- ระดับที่ 3 หมายถึงดำเนินการตามแผนได้ร้อยละ 50
- ระดับที่ 4 หมายถึงดำเนินการตามแผนได้ร้อยละ 75 ขึ้นไป
- ระดับที่ 5 หมายถึงมีการจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงาน

(3) กลยุทธ์

1. ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด แรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์
2. ส่งเสริมและสนับสนุนสังคมให้มีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
3. ส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาสังคมและอำนวยความสะดวก
4. ส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสร้างความปรองดองสมานฉันท์และ ส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

(4) แนวทางการพัฒนา

1. ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด แรงงานต่างด้าวและการค้ามนุษย์
 - 1.1 ปลุกจิตสำนึกให้เด็ก เยาวชน ตระหนักถึงโทษและพิษภัยของยาเสพติดให้โทษ
 - 1.2 ป้องปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับแรงงานและการค้ามนุษย์
2. ส่งเสริมและสนับสนุนสังคมให้มีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
 - 2.1 ส่งเสริมให้ชุมชนมีความรู้และทักษะในการป้องกัน ลดความสูญเสีย ที่อาจเกิดจากสาธารณภัย
 - 2.2 ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาศักยภาพชุมชนในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย
 - 2.3 พัฒนาประสิทธิภาพ และการประสานงานในการป้องกันและช่วยเหลือ ผู้ประสบภัย
3. ส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาสังคมและอำนวยความสะดวก
4. ส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมสร้างความปรองดองสมานฉันท์และ ส่งเสริม การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

**ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 : ส่งเสริมการบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ
มีความเชื่อมโยงกับนโยบายรัฐบาลที่ 8 การบริหารจัดการ**

(1) เป้าประสงค์

1. ประชาชนได้รับการบริการด้านต่าง ๆ จากภาครัฐอย่างทั่วถึงเป็นธรรม และมีคุณภาพ

(2) ตัวชี้วัด / ค่าเป้าหมาย

ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย
1. ร้อยละของระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการ	ร้อยละ 85
2. ระดับความสำเร็จของร้อยละเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักในการรักษา มาตรฐานระยะเวลาการให้บริการ	ระดับ 5

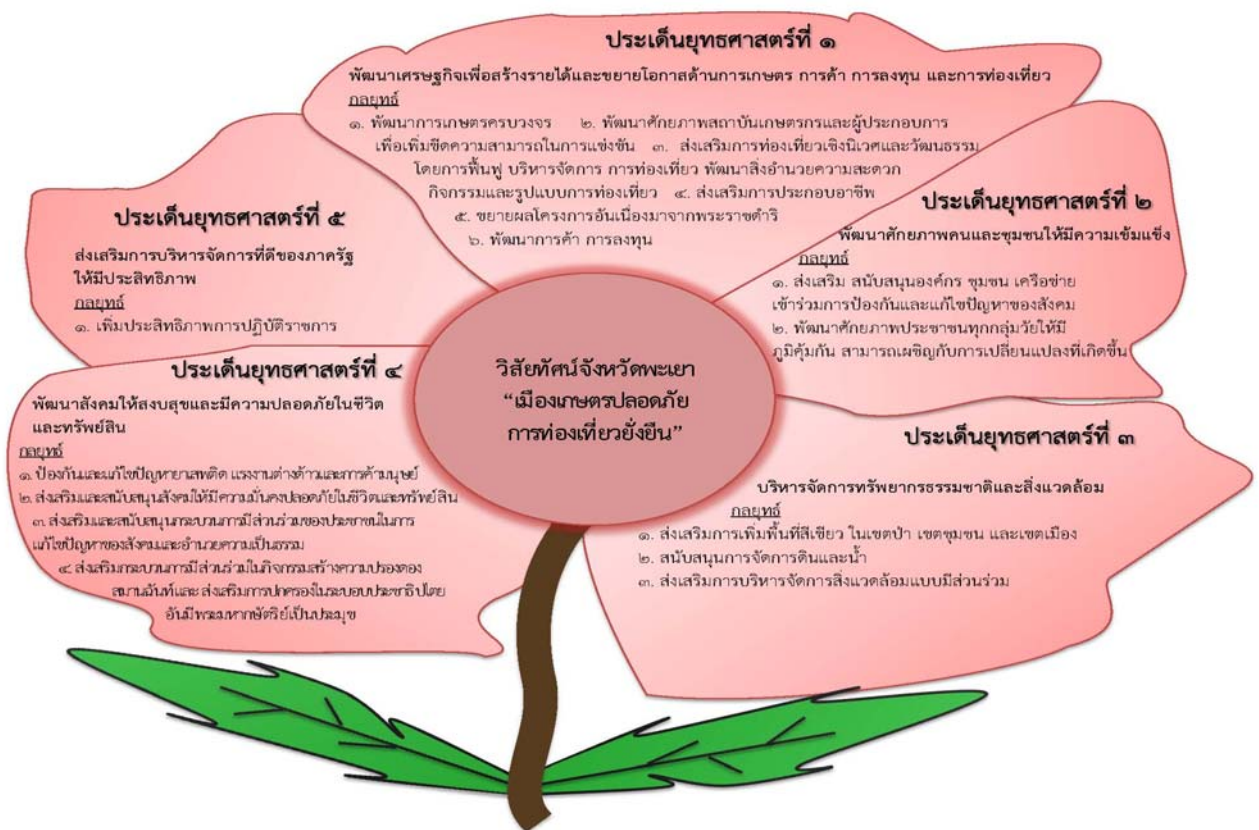
(3) กลยุทธ์

1. เพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการ

(4) แนวทางมาตรการการพัฒนาจังหวัด

1. เพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการ

- 1.1 สนับสนุนให้ข้าราชการใช้หลักเกณฑ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีในการ
บริการประชาชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด
- 1.2 พัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการ
- 1.3 ขับเคลื่อนตัวชี้วัดตามคำรับรองการปฏิบัติราชการ

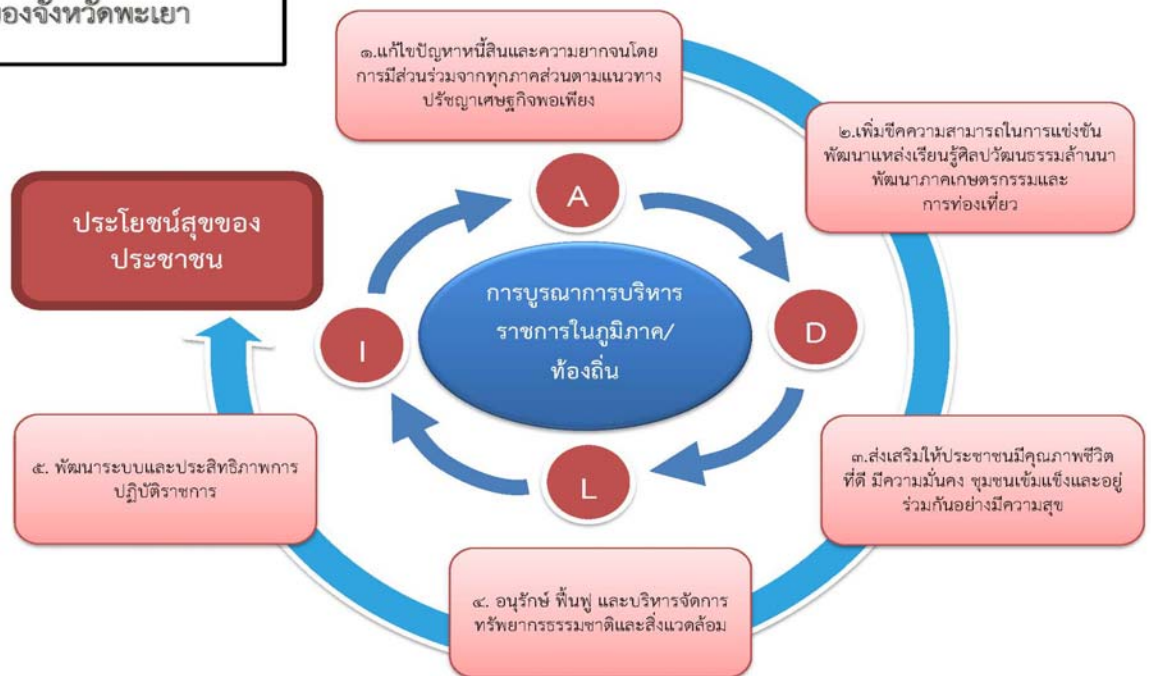

เป้าประสงค์รวมของจังหวัดพะเยา

๗๒๐

พันธกิจของจังหวัดพะเยา

๗๒๑

ภาคผนวก ก.

ทำเนียบท้องที่ของจังหวัดพะเยา

จังหวัดพะเยา ประกอบด้วย อำเภอ 9 อำเภอ แบ่งเป็น 68 ตำบล 779 หมู่บ้าน / 39 ชุมชน (อยู่ในเขตเทศบาลเมืองพะเยา 13 ชุมชน และเทศบาลเมืองดอกคำใต้ 26 ชุมชน) ดังนี้
ตารางที่ ก.1 ทำเนียบท้องที่ของจังหวัดพะเยา

อำเภอ	ตำบล				
1.เมืองพะเยา	1.เวียง 6.บ้านต๋อม 11.ท่าวังทอง	2.แม่ต๋ำ 7.แม่ปืม 12.แม่ใส	3.แม่เนาเรือ 8.แม่กา 13.บ้านสา	4.บ้านต๋น 9.บ้านใหม่ 14.ท่าจำปี	5.บ้านต้า 10.จำปาหวาย 15.สันป่าม่วง
2.ดอกคำใต้	1.ดอกคำใต้ 6.สันโค้ง 11.สว่างอารมณ์	2.ดอนศรีชุม 7.ป่าซาง 12.ค้อเวียง	3.บ้านถ้ำ 8.หนองหล่ม	4.บ้านปิน 9.ดงสุวรรณ	5.ห้วยลาน 10.บุญเกิด
3.จุน	1.ห้วยข้าวก่ำ 6.ห้วยยางขาม	2.จุน 7.พระธาตุขิงแกง	3.ล่อ	4.หงส์หิน	5.ทุ่งรวงทอง
4.เชียงคำ	1.ห้วยวน 6.ร่มเย็น	2.น้ำแวน 7.เชียงบาน	3.เวียง 8.แม่ลาว	4.ฝายกวาง 9.อ่าทอง	5.เจดีย์คำ 10.ทุ่งผาสุข
5.เชียงม่วน	1.เชียงม่วน	2.บ้านมาง	3.สระ		
6.ปง	1.ปง 6.นาปรัง	2.ควรร 7.ขุนควรร	3.ออย	4.จิม	5.ผาช้างน้อย
7.แม่ใจ	1.แม่ใจ 6.เจริญราษฎร์	2.ศรีถ้อย	3.แม่สุก	4.ป่าแฝก	5.บ้านเหล่า
8.ภูซาง	1.ภูซาง	2.ป่าสัก	3.ทุ่งกล้วย	4.เชียงแรง	5.สบง
9.ภูกามยาว	1.ห้วยแก้ว	2.ดงเจน	3.แม่อิง		

ที่มา : ข้อมูลทำเนียบท้องที่ ที่ทำการปกครองจังหวัดพะเยา ณ เดือน ธันวาคม 2554

ภาคผนวก ข.
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดพะเยา

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดพะเยา ประกอบไปด้วย

- ◆ องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง ◆ เทศบาลเมือง 2 แห่ง
- ◆ เทศบาลตำบล 30 แห่ง ◆ องค์การบริหารส่วนตำบล 39 แห่ง

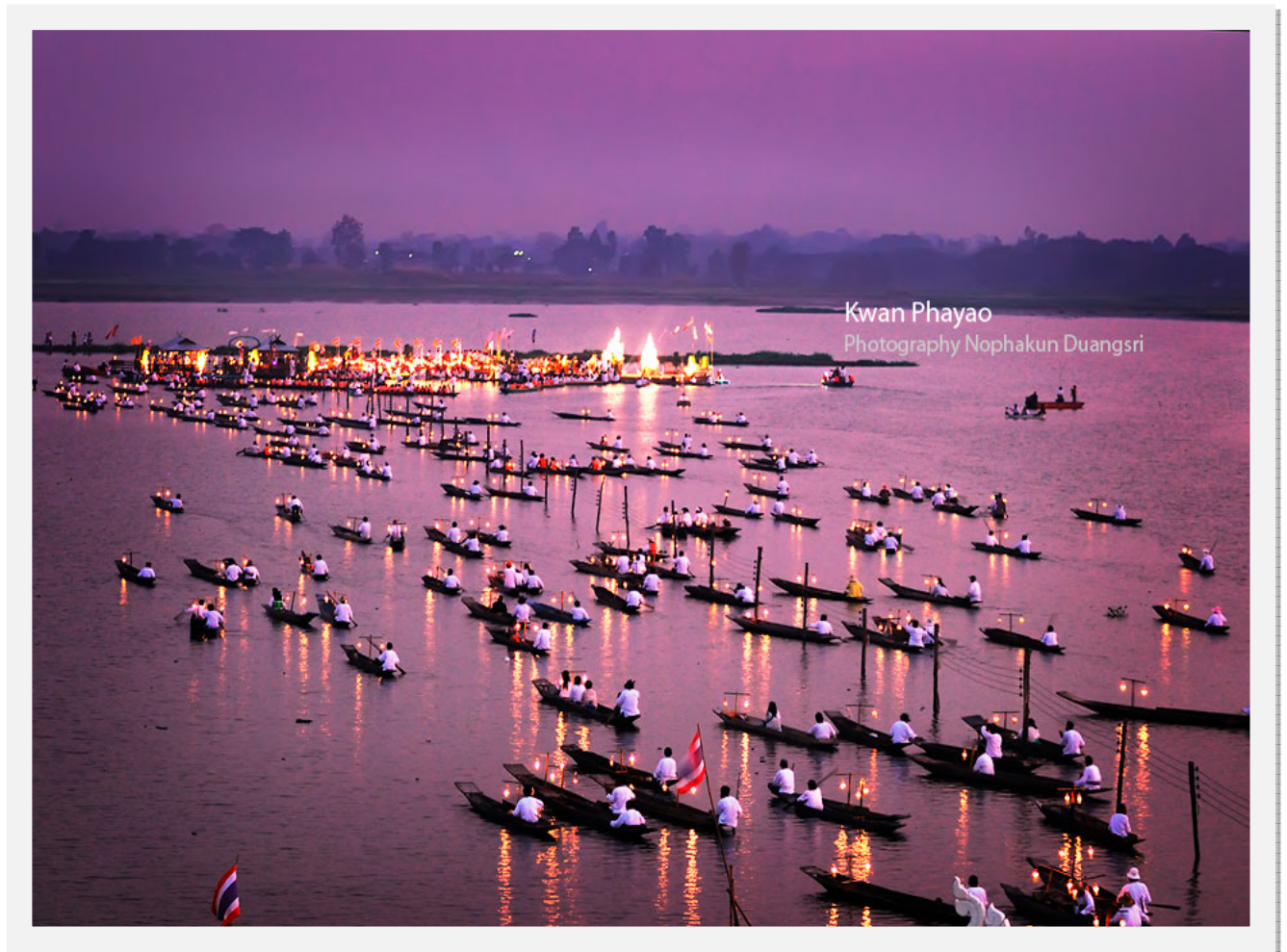
ตารางที่ ข.1 รายชื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดพะเยา

ที่	อำเภอ	เทศบาลเมือง	เทศบาลตำบล	องค์การบริหารส่วนตำบล
1	เมืองพะเยา	1. พะเยา	1. ท่าวังทอง 2. บ้านต้อม 3. บ้านต้า 4. แม่กา 5. แม่ปืม 6. สันปาม่วง 7. บ้านใหม่ 8. ท่าจำปี 9. บ้านสา	1. จำป่าห้วย 2. แม่นาเรือ 3. แม่ใส 4. บ้านตุ่น
2	ดอกคำใต้	1. ดอกคำใต้	1. บ้านถ้ำ 2. ห้วยลาน 3. หนองหล่ม	1. ดอกคำใต้ 2. ดงสุวรรณ 3. สันโค้ง 4. ป่าซาง 5. คีอเวียง 6. ดอนศรีชุม 7. บ้านปิน
3	จุน		1. ห้วยข้าวก่ำ 2. เวียงลอ 3. จุน 4. หงส์หิน	1. พระธาตุขิงแกง 2. ห้วยยางขาม 3. หุ่นรวงทอง
4	เชียงคำ		1. เชียงคำ 2. บ้านทราย 3. ฝายกวาง	1. เจดีย์คำ 2. น้ำแวน 3. ร่มเย็น 4. เชียงบาน 5. แม่ลาว 6. หุ่นผาสุข 7. ห้วยวน 8. อ่างทอง
5	เชียงม่วน		1. เชียงม่วน	1. บ้านมาง 2. สระ
6	ปง		1. ปง 2. จิม 3. แม่ยม	1. นาปริง 2. ควร 3. จิม 4. ออย 5. ผาช้างน้อย 6. ขุนควร
7	แม่ใจ		1. แม่ใจ 2. บ้านเหล่า 3. รวมใจพัฒนา 4. ป่าแฝก 5. เจริญราษฎร์	1. แม่สุก 2. ศรีถ้อย
8	ภูซาง		1. สบง	1. หุ่นกล้วย 2. เชียงแร้ง 3. ป่าสัก 4. ภูซาง
9	ภูพานยาว		1. ดงเจน	1. ห้วยแก้ว 2. แม่อิง 3. ดงเจน

ที่มา : สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดพะเยา

จังหวัดพะเยา

เอกสารบรรยายสรุปจังหวัดพะเยา

สำนักงานจังหวัดพะเยา
กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร
โทรศัพท์ 0-5444-4596
โทรสาร 0-5444-9588

ภาพปก : พิธีเวียนเทียนทางน้ำที่กว๊านพะเยา
ช่างภาพ : Nophakun Duangsri

สารบัญ

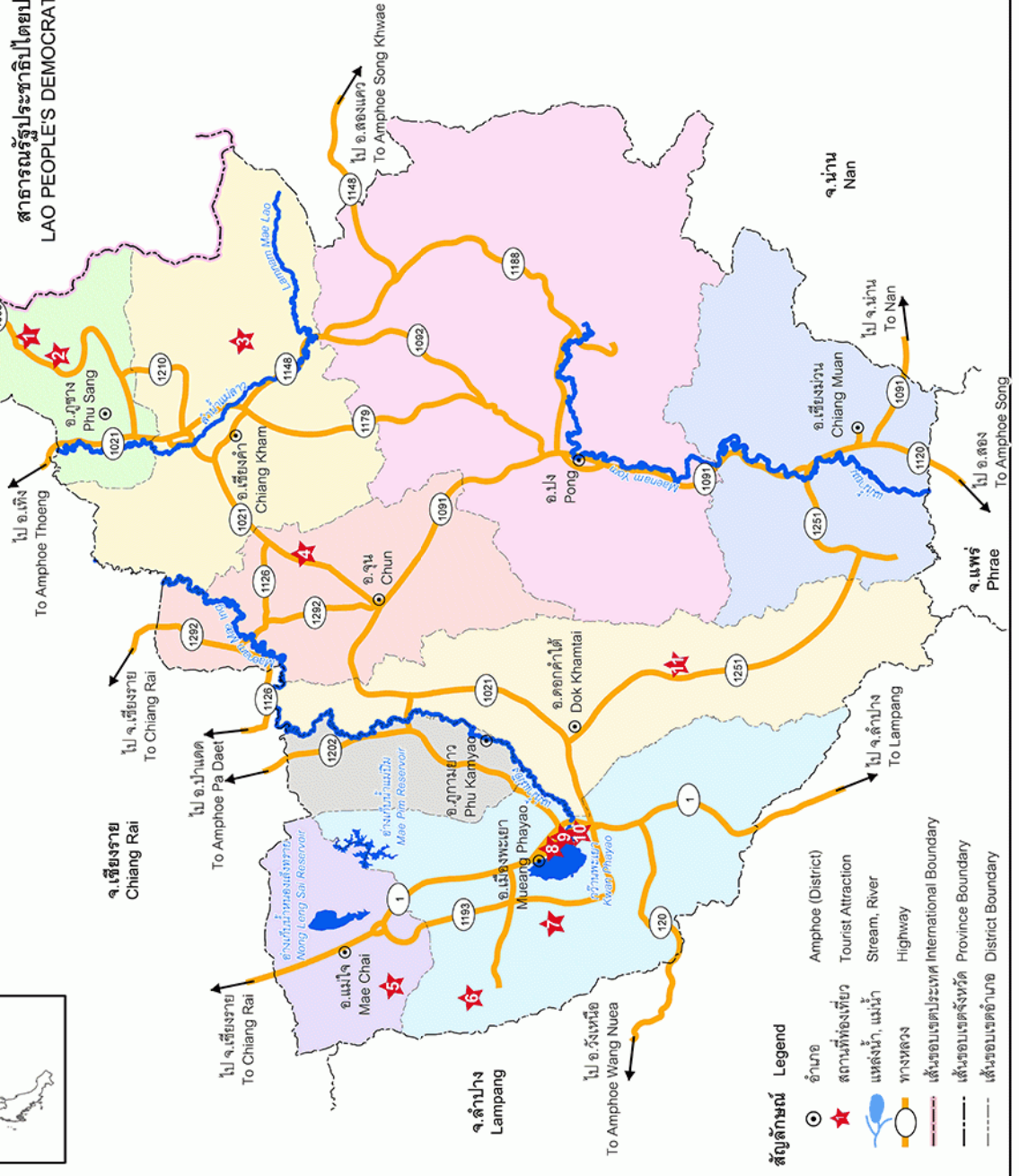
	หน้า
● สภาพทั่วไป	1
● การปกครอง	4
● สภาพเศรษฐกิจ	7
● สภาพสังคม	31
● การท่องเที่ยว	34
● แผนพัฒนาจังหวัดพะเยา ปี พ.ศ. 2553 - 2556	35
● ภาคผนวก	44

A map of Australia with a red dot indicating the study area in the south-eastern region, near the border of Victoria and New South Wales. The word 'Australia' is written vertically across the center of the map.

ສາທາລະນະລັດປະຊາທິປະໄຕປະຊາຊນລາວ
LAO PEOPLE'S DEMOCRATIC REPUBLIC

สถานที่ท่องเที่ยว
Tourist Attractions

- 1 ตลาดการค้าชายแดนไทย – ลาว บ้านผวก
- 2 อุทยานแห่งชาติภูพาน Phu Sang National Park
- 3 น้ำตกน้ำมื่น Namtok Nam Min
- 4 วัดพระธาตุเชิงแกง Wat Phrathat Khing Kaeng
- 5 อุทยานแห่งชาติดอยหลวง Doi Luang National Park
- 6 น้ำตกจำปาทอง Namtok Champa Thong
- 7 วัดมโนไลยทิพาราม Wat Anlayo Thipphayaram
- 8 กรั้วพระยา Kwan Phayao
- 9 หอวัฒนธรรมนิทัศน์ Phayao Cultural Exhibition Hall
- 10 อนุสาวรีย์พ่อขุนงำเมือง Phokhun Ngam Mueang Monument
- 11 วนอุทยานบ้านถ้ำ Ban Tham Forest Park

0 10 20 Kilometers

ตราประจำจังหวัด

รูปพระเจ้าตนหลวงวัดศรีโคมคำ

พระเจ้าตนหลวง วัดศรีโคมคำ พระพุทธรูปคู่เมือง อันเป็นหลัก รวมใจของชาวพะเยา ลายกนกเปลว บนพื้นเบื้องหลังองค์พระพุทธรูป หมายถึง ความรุ่งเรืองของ 9 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง ดอกคำใต้ แม่ใจ เชียงคำ เชียงม่วน ปง จุน ภูซาง และ ภูพานยาว เบื้องล่างริมของดวงตราเป็น กว้านพะเยา ซึ่งมีชื่อเสียง เป็นรู้จักกันดี และมี ขอรวงข้าว ประกอบอยู่ทั้งสองข้าง ซึ่งหมายถึง ลักษณะของความป็นอยู่ข้าวอุ่นน้ำ

ดอกไม้ประจำจังหวัด

ดอกสารภี

ต้นไม้ประจำจังหวัด

ต้นสารภี

ชื่อพรรณไม้ : สารภี

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Mammea siamensis* (T. Anderson) Kosterm.

ความเป็นมา : เนื่องจากเมื่อวันจันทร์ที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2537 รัฐบาลได้จัดงานวันณรงค์โครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติฯ เนื่องในโอกาสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงครองราชย์ ปีที่ 50 ณ ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ โดยกราบบังคมทูลสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ฯ พระบรมราชินีนาถ เป็นองค์ประธาน และมีหมายกำหนดการพระราชทานพันธุ์ไม้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด เพื่อนำไปปลูกเป็นสิริมงคลในท้องที่จังหวัดนั้น ๆ จังหวัดพะเยาได้กำหนด “ต้นสารภี” เป็นชื่อไม้มงคลเข้าร่วมงานด้วย และถือเป็นต้นไม้ประจำจังหวัดตั้งแต่นั้นมา ถือได้ว่า ปี พ.ศ. 2537 เป็นปีที่ประกาศให้ไม้ชนิดนี้เป็นต้นไม้ประจำจังหวัด

คำขวัญประจำจังหวัด

กว๊านพะเยาแหล่งชีวิต

ศักดิ์สิทธิ์พระเจ้าตนหลวง

บวงสรวงพ่อขุนงำเมือง

งามลือเลื่องดอยบุษราคัม